Yarın 12 SAYIFA

19-2 nci Yıl Sayı 6446 386

Sayısı Her Yerde 100 Para

KURUN

CUMA 20 Birinci Kânun 1935

Yarın 12 SAYIFA

Samuel Hoare söylüyor:

Sulh projesi, sakat olduğu bilindiği halde, harp tehlikesi karşısında kabul edilmişti..

Samuel Hoare'u istifa ettiren Mussolini'nin nutku oldu

Heriot istifasını ne düşünce ile verdi?

Bir ric'atın tevili

Bugün, kısa bir zaman önce İngiltere dış bakanlığına gelen Sir Samuel Hoare'un ansızın istifası, ve istifasının kabulünden sonra Avak Kamarasındaki müdafaa nutku ile karşılaşıyoruz.

Bugünkü İngiltere hükûmetinin kahir bir ekseriyet kazanmasında âmil olduğu şüphe götürmiyen Sir Samuel Hoare'un böyle ansızın düşmesinin sebebi, B. Laval ile birlikte hazırladığı sulh plânıdır. Bu plân İngilterede derin tesirler uyandırmış ve İngilterenin İtalya karşısında kat'î ric'ai sayılmıştı. İngiltere efkârı umumiyesi bu ric'ati hazmedemediği için hükûmet, Dış Bakanını feda ederek vaziyeti kurtarmak mecburiyeti ile karşılaşmıştır.

Samuel Hoare'un siyasetini müdafaa için ileri sürdüğü en kuvvetli delil, İngilterenin her şeyi hesaplıyarak Mısırda, Maltada, Adende ve daha başka yerlerde askeri tedbirler aldığı halde bu yolda tek başına kalmış olduğu Fransa efkârı umumiyesinden büyük bir kısmının İtalya ile arayı açmamak ve Fransa müdafaasını zayıflatmamak istediği, ayni zamanda Uzak Şarkta, Mısırda, Avrupada bir takım mühim hâdiseler vuku bulduğudur. Buna karşı yapılacak iş sulhu temin idi.

Sir Samuel Hoare'un bu yoldaki müdafaaları Avam Kamarasında dinlenmiş fakat İngiltere efkârı umumiyesi üzerinde kuvvetli bir tesir bırakmamıştır.

Çünkü bu sözler ancak ric'ati tevil ediyor ve muhik göstermeğe uğraşıyor. İngiltere efkârı umumiyesi ise, ric'ate karşı kalkınmış ve bu ric'ati kabul edemiyeceğini göstermiştir.

Bu tevil İngilterede kabul olunmadığına göre, hükûmetin ona göre vaziyet alacağına ve dış bakanlığına en kuvvetli şahıslardan birini getireceğine muhakkak nazarile bakılabilir.

Her halde Samuel Hoareun istifasını, arsıulusal siyasa bakımından bir dönüm noktası saymak yanlış olmaz.

ö. R. Doğrul

M. Çimberlayn

M. Herriot

İngiliz — Fransız barış projesi Cenevrede fırtınalar kopardığı gibi Paris ve Londra siyasa havasını da bozmuştur. Milletler Cemiyetinin çarşamba günkü ilk toplantısında müzakeler şiddetli ve anî bir bozgunluğa uğramış, bu tekliflerin kabul edilemiyeceği anlaşılarak mesele tamamen suya düşmüş sayılmıştı.

Cenevrede Milleler cemiyeti toplanırken Mussolini de Pontinia da söylediği nutukla, istiyerek veya istemiyerek, yeni karışıklıklar hazırlıyordu. Çünkü, Cenevredeki umum kanaate göre, İngiliz dış işleri bakanı olan ve İtalya — Habeş harbine son verecek sulh projelerini Fransız başvekili Bay Laval ile birlikte kararlaştıran Sir Samuel Hoare'un istifası Musolininin nutkundan sonra içtinabı kabil değildi. Le Journal gazetesi bu noktayı izah ederek şöyle diyor:

"Öyle zannediyor ki, Londra İtalyan sansörünün son derece ihtimamla gizlemeğe çalışmış olduğu bir çok şeyleri öğrenmiştir. İşe, duçenin fena bir şekilde bir takım ibhamlara mürailiklere telmih etmiş olduğunu haber almıştır. Bunun üzerine şiddetli bir hiddet fırtınası en muhafazakârları bile ayaklandırmıştır.,,

Yalnız Fransa kabinesinde nezaretsiz nazır olan ve radikal sosyalist partisinin başkanı bulunan Herriot'nun istifası hiç beklenilyenmiyen bir şey olmuştur. Bunun sebebi şöyle izah edilebilir:

Barış projesinin Cenevrede tutunamaması üzerine Fransız meclisinde, bilhassa sol partiler tarafından, Lavale şiddetli hücumlar başlamıştı. Herriot'nun fırkası da, bu hücum edenler arasında idi. Yalnız, başkaları kabinede bulunan radikal sosyalistlerin kabineye hücumu vaziyeti büsbütün karıştırıyordu. Herriot başkanlıktan çekilerek partisini hükûmete karşı harekette serbest bırakıyor demektir.

SAMUEL HOARE'UN NUTKU

Londra, 19 (Kurun) — Bugün Avam kamarası çok mühim bir toplantı yaptı. Dinleyicilere ayrılan yerler büyük bir kalabalıkla

(Sonu Sa. 7 Sü. 1)

Türkiye ile İtalya arasında

Yeni ticaret anlaşmaları

Ankara, 19 (Telefonla) — Dış işleri bakanlığı genel sekreteri Numan Rifat son günlerde İtalyan sefareti ile Türk — İtalyan ticarî münasebetleri üezrinde yeniden görüşecektir. Alınan habere göre, yarın (bugün) iki memleket arasındaki ticaret münasebetlerini görüşmek üzere bir heyet Dış İşleri Bakanlığında müzakerelere başlıyacaktır. Bu müzakerelerden sonra Türkiye ile İtalya arasında yapılacak yeni ticaret anlaşmalarına başlanacağı kuvvetle ümit edilmektedir.

Petrol ambargosu kabul edilirse..

Sofya (Özel) — Bükreşte Romen petrol ihracat tacirleri İtalyaya karşı konulacak petrol ambargosuna karşı büyük bir toplantı yapmışlardır. Toplantıda bütün bakanlıklar müsteşarları bulunmuştur. İtalyaya ihracı durdurulmuş petrol yüzünden bugüne kadar Romen petrol şirketlerinin zararı 400 milyon leyi bulduğu söylenmektedir. Ambargo tatbik edildiği takdirde petrol şirketleriyle Romen millî iktısadiyatının büyük zararlara uğrıyacağı da konuşulmuştur.

Göçmenlerden bir kısmının İzmitte yerleştiğini yazmıştık. Yukarıki resim bu göçmenlere Kızılay tarafından yiyecek verilirken alınmıştır.

Işıkları söndürünüz!

ilk tecrübe bu akşam Beyoğlunda yapılacak

iki tayyaremiz 500 metreden uçarak tecrübenin neticelerini tespit edecek

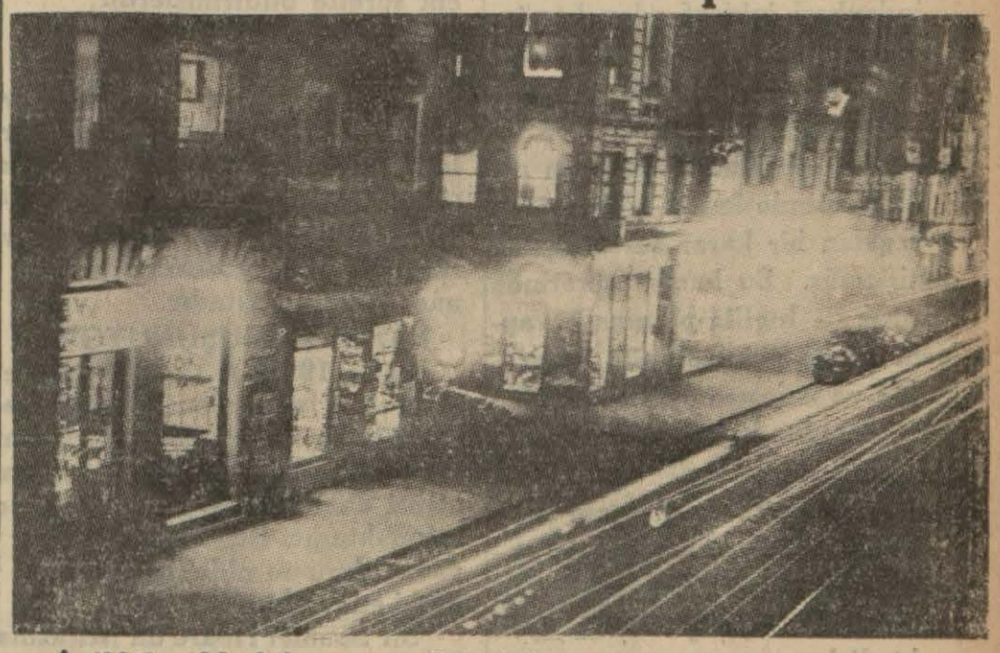

İstiklâl caddesinin gece görünüşü. *(Yazısı 7 nci Sayfada)*

Şire muharebesinde

Habeşler yenilmiş ve çekilmişler ..

İtalyanların 300, Habeşlerin 500 ölü verdikleri bildiriliyor

Asmara, 19, (A.A.) — Reuter ajansının, İtalyan ordusu ile birlikte bulunan muhabirinden:

İtalyanların 300 telefat vermelerini mucip olan Şire muharebesi, 500 kişi kaybeden Habeşlerin yenilmesiyle neticelenmiştir.

Tüfek ve mitralyözle teçhiz edilmiş olan İtalyanlar dar bir geçidi tutmuşlar, ve kendilerinin geri çekildiklerine zahip olan Habeşler hiç çekinmeden buraya sokulmuşlardır.

Bu sırada İtalyanların birden bire ateş açmalariyle yalın silâhla hücum eden Habeşler, boğaz boğaza kavgaya tutuşmak istemişlerse de, mitralyözler buna mani olmuştur.

Muharebeye tanklarla uçaklar da katıldığından, uzun bir savaştan sonra, Habeşler, karanlıkta çekilip gitmişlerdir.

Cenevre, 19, (A.A.) — Milletler Cemiyeti çevenlerinde İtalyanın Aksum şehrinin Vatikan gibi yarı müstakil mukaddes bir şehir olmasını istemiş olduğu söylenmektedir. İtalya, bu suretle Romanın davasına müzaheret eden kıpti rahiplerin sempatisini muhafaza etmek istemektedir.

Diğer tarftan, ayni çevenler İtalyanın Assab limanı Habeşistana verildiği takdirde oradaki polis kuvvetinin kontrolü hakkının kendisine verilmesini istemiş olduğunu beyan eylemektedir.

Kırkından Sonra!

Büyük, Yerli Roman

Esseyid Hacı Dânâ

Beyin Kim Olduğunu Bu Eseri Okurken öğreneceksiniz

Yazan: Sermet Muhtar Alus

... Yakında Başlıyoruz ...

SON HABERLER

Sulh projesi suya düştükten sonra

Vaziyet Gittikçe Ağırlaşıyor

Bugün toplanan 18 ler komitesi petrola ambargo koymağı konuşacak

Fransada Laval kabinesinin düşmek ihtimali var

Cenevre, 19 (A.A.) — İtalyan delegeleri hariç, Milletler cemiyeti konseyi azaları, Paris teklif lerindenberi inkişaf eden bugünkü umumî vaziyet hakkında konuşmak üzere iki buçuk saat süren bir toplantı yapmışlar ve bu konuşma esnasında, konseyin alenî celsesinde kabul edilmesi lâzım gelen bir karar sureti tasvip etmişlerdir. Bu karar suretinde Fransız — İngiliz plânına cevapların gelmediği tebarüz ettirilmekte ve uzlaşma plânının hâlâ mevcut bulunduğu müşahede olunmaktadır.

Bu suretle Paris plânının vaziyeti müşküllüğünü muhafaza etmektedir. Maamafih İngilizler, plânı suya düşmüş telâkki eylemektedirler.

Konsey içtimaından sonra 18 ler içtimaı olacak ve bu içtimada bilhassa bugünkü zecrî tedbirlerin hâlâ icra mevkiinde bulunduğu ve hattâ belki de fazlalaştırılabileceği kaydedilecektir.

Bu fazlalaştırma hakkında bir tarih tesbit edilip edilmediği malûm değildir. İngilizler tarafından petrol zecrî tedbirleri eksperlere tetkik ettirilecektir.

BİR KERE DAHA RED!

Cenevre, 19 (A.A.) — İyi malûmat almakta olan mehafil, konseyin bu sabahki toplantısında beş azanın Fransız — İngiliz sulh projesine tamamen muhafil olduklarını bir kere daha bildirdiklerini beyan eylemektedir.

Bunlar, Sovyet Rusya ile Lehistan, Danimarka, Portekiz ve Romanyadır.

PETROL AMBARGOSU KONUŞULACAK

Cenevre, 19 (A.A.) — İyi malûmat almakta olan mehafil, on sekizler komitesinin yarınki toplantısında petrol üzerine ambargo konulması meselesi ile iştigal edeceğini söylemektedir.

ZECRİ TEDBİRLER KOMİTESİ TOPLANIYOR

Cenevre, 19 (A.A.) — Bay Edenin talebi üzerine Milletler cemiyeti konseyinin bu akşam toplanmağa çağırılmasına karar verilmiştir. Konseyin toplantısından sonra, zecrî tedbirler komitesi toplanacaktır.

Filhakika Bay Eden bu akşamdan Londraya dönmek arzusundadır.

Bay Laval de bu akşam hareket edecektir.

İNGİLİZ FRANSIZ YİNE BERABER

Cenevre, 19 (A.A.) — Leh heyeti murahhasası İngiliz ve Fransız murahhaslarının konseyin dünkü toplantısında yaptıkları beyanattan sonra bu iki memleketin hattı harekeketini müsait bir surette ve takdirle karşılamışlardır. İngiliz ve Fransız mümessilleri, Paris tekliflerinin sadece bir telkin ve uzlaşma hareketi olduğunu ve her iki hükûmetin, bukukuna riayet ettikleri milletler cemiyeti orgalarının icraatını asla bir yana bırakmak istemediklerini açık surette bildirmişlerdir.

CHAMBERLAİN ÜZERİNDE İHTİMAL FAZLA

ondra, 19 (A.A.) — Dış işleri bakanlığına Sir Austen Chamberlain'in geleceği kuvvetle tahmin olunmaktadır. Maamafih Lord Halifax'in gelmesi de muhtemeldir. Bu gece, yeni bakanın tayin olunacağı sanılmaktadır.

PARİS NE DÜŞÜNÜYOR?

Paris, 19 (A.A.) — Sir Samuel Hoare'un istifası burada çok heyecanlı bir tesir yapmıştır. Bahusus ki, Bay Herriot'nun istifası vaziyeti daha ziyade karışık hale sokmaktadır. Bundan dolayı Laval'in durumu oldukça nazik telâkki edilmektedir.

Sir Samuel Hoare'un istifasına B. Mussolininin Pontiniadaki mut ku sebep olduğu sanılıyor.

Matin gazetesine göre, şimdi Laval - Hoare plânından vazgeçmekten başka hal çaresi yoktur.

Journal gazetesinin Londradan aldığı malûmata göre, halen İngiliz hattı hareketinde mühim bir değişiklik beklenmelidir.

LONDRADA VAZİYET

Londra, 19 (A.A.) — Avam Kamarasının kulvarlarında , Sir Samuel Hoare'un halefi hakkında tahminlerde bulunulmaktadır.

Bazı meb'uslar bizzat Bay Baldvinin dış işlerini üzerine alacağını, bazıları da bu bakanlığa B. Cherberlain'nin geçeceğini zannediyor.

Meb'usların, büyük bir ekseriyeti Sir Samuel Hoare'un, istifa etmekle, iyi hareket etmiş olduğu kanaatindedir.

Meb'usların çoğu barış tekliflerinin, memleketin on gün evvelisine kadar Avam kamarasının bütün partileri tarafmdan tasvip edilmekte olan hükûmet siyasasına olan itimadını sarstığını nazarı dikkate almakta ve Sir Samuel Hoare'un istifası hükûmetin son günlere kadar takip ettiği dış siyasasada hiç bir değişiklik olmıyacağını temin eden bir hâdise olduğunu bildirmektedirler.

ÜMİTSİZLİK, ESEF VE İTHAM!

Londra, 19, (A.A.) — Matbuat Sir Samuel Hoarein istifasını, son günlerin sakınılması imkânsız hale getirdiği bir hâdise olarak telâkki etmektedir.

Deyli Ekspres gazetesi, muhafazakâr parti sağ cenahın zaferini ve Paris tekliflerinin terkedilmesini esefe lâyik bir hâdise sayıyor.

Tayms gazetesi, Paris tekliflerinin bundan böyle ölüme mahkûm olduğunu kaydediyor.

Morning Post gazetesi, bütün bu buhranda Milletler Cemiyetinin barşı bir tazyik veya bir anlaşma vasıtasiyle tesis hususunda ki siyasasının muvaffakiyetsizliğini görmektedir.

Deyli Telgraf, hükûmetin bu gün meclite kahir bir ekseriyet kazanacağını söyliyor.

Liberal Niyoz Kronikl gazetesi, hükûmetin ya inanılmaz bir delilik, yahut affedilmez bir ihanet veyahut bunların her ikisini birden yaptığını yazıyor.

PARİSTE VAZİYET VAHİM

Paris, 19, (A.A.) — B. Herriot nun radikal sosyalist partisi başkanlığından istifası, parti saflarında büyük şaşkınlık uyandırmıştır.

B. Herriotnun partizanları, kendisinin gurupu B. Lavalin iç, dış ve finansal siyasalarına iltihak ettirmek için yaptığı gayretleri tebarüz ettiriyor. Ve B. Herriotnun parti başkanlığndan istifa etmekle, B. Lavale karşı sedakatinin delilini gösterdiğini ve bu sebepten radikal sosyalist bakanların bu hattı hareketi tasvip edeceklerini sanıyorlar

Hükûmet aleyhtarı olanlar ise B. Herriotnun radikal sosyalistler tarafmdan son itimat reylerin de kendisine karşı gösterilen ademi tasvipten ve ayni zamanda B. Laval arasmda mevcut Habeş anlaşmazlığının halli için kullanılacak usul ihtilâflarından dolayı çekildiğini söyliyorlar.

FAŞİST KURULU HİÇ BİR KARAR VEMEDİ

Roma, 19 (A.A.) — Dün akşam toplanan büyük faşist meclisi Paris plânı hakkında bir kaç saat süren müzakerede bulunmuş, bir karar verememiştir. Meclis cuma günü toplanacaktır.

İtalyan - Habeş harbi

Habeşistan sulh tekliflerine taarruzla cevap veriyor

Eritre cephesinde

İtalyanların yeni bir taarruz için Makalle ve garbinde Geva deresi hattında toplanmakta olduklarını dün izah etmiştik. Habeşler, Takaze şarkında Amba Alagi şimalinde, bir İtalyan taarruzuna karşı koymak için 200 — 300 bin kişi toplamışlardır.

Bununla beraber, Habeşlerin İtalyan mevzilerine cepheden saldırmaları, İtalyan top ve makineli tüfeklerinin çokluğundan muvaffakiyetli bir hareket olamazdı.

Habeşler, krokide görüldüğü gibi, İtalyan sağ cenahına taarruz etmişlerdir. Bu taarruz, ayni zamanda, Makalle istikametinde bir cephe taarruzu ile birlikte yapılmamıştır. Her az kuvvetlerle hem de, münferit yapıldığı için kat'i bir netice vermekten uzaktır. Bir Habeş kolu, Tinke civarında Takaza deresini geçerek, Dombegina'ya kadar, 25 kilometre ilerlemiştir. Diğer bir Habeş kuvveti de daha garptan dereyi geçmiş ve Şire mıntakasına girmiştir.

Son alınan haberlere göre, tahmin ettiğimiz veçhile, Habeş taarruzu püskürtülmüş, taarruz eden Habeş kuvvetleri tekrar Takaza'nın gerisine çekilmişlerdir.

İtalyan resmî tebliğinde, taarruz eden kuvvetin 3 bin olduğu tasrih ediliyor. Bu taarruz, II inci kolordunun geri kuvvetleri ve daha geride bulunan ordu ihtiyatları tarafından önlenip durdurulabilir.

Bu Habeş taarruzu, hiç şüphesiz zaman ve mekân itibariyle pek müessir olmuştur. İtalyan cephesinin, en zayıf cenahına yapılan bu küçük Habeş taarruzunun manası, askerî olmaktan ziyade siyasîdir. Habeşler, bununla, memleketlerini müdafaaya hazır olduklarını ve İngiliz — Fransız sulh projesini reddettiklerini filen, top, tüfek sesleriyle cihana ilân etmek istemişlerdir.

Bu Habeş taarruzu, memlekette, halkın muharebe şevk gayretini arttırmağa ve sulh sözleriyle ordu ve memleket gevşemesinin önünü almağa da yarayacağından tam zamanında yapılmış sayılabilir.

Somali cephesinde

Bu cephede, yeni bir hareket olmamıştır.

Maamafih son günlerde, İtalyan tayyareleri sol cenah şimalinde Dorya vadisinde kuvvetli Habeş ordugâhlarını mütemadiyen bombardıman ettiklerine göre, bu cepheden de bir Habeş taarruz hazırlığı kabul edilmelidir. Somali cephesinde, Habeşliler, İtalyan ordusuna nazaran daha kuvvetlidirler, bu cephede, bir Habeş taarruzu daha ziyade muvaffak olabilir Cephenin, uzaklığı dolayısiyle İtalyan takviye kuvvetleri de çabuk yetişemez.

B. O.

Sulh ümidi kalmayınca

Habeşler şiddetli harbe hazırlanıyor

Londra, 19, (Özel) — Sulh tekliflerinin suya düşmesi üzerine Habeşistanda muharebenin şiddetlenmesi ve katî bir harbin vukuu beklenmektedir.

Beş İtalyan keşif tayyaresi bu sabah Dessinin şimali şarkisinde ve buradan 30 kilometre uzakta bulunan Haik gölü üzerinde uçmuştur.

İmparator şimal cephesine gitmeğe hazırlandığından tayyarelerin bu uçuştan maksatları imparatorun seyahatleri hakkında malûmat edinmek olduğu söyleniyor.

Şimal cephesinde Habeşlerin yeni hareketlerde bulunmaları bekleniyor. İtalyan hava kuvvetleri Habeş kıtalarının hareketlerini sıkı bir tarassut altında bulundurmakta ve Tigre mıntakasının bir çok noktalarını bombardıman etmektedirler.

İTALYANLAR DA HAZIRLANIYOR

Roma: 19 (A.A.) — 75 numaralı resmî İtalyan harp tebliği: Eritre cephesinde kayda şayan hiç bir şey yoktur.. Takazze vadisinde İtalyan hava kuvveleri Habeş tecemmüleri üzerine bombalar atmışlardır.

Kurulan iki eyalet idaresi, yerli şefler ve eşrafla işbirliği yapmak suretiyle işlemeye başlamıştır.

Busleydeki idare mekanizması bütün Şebeli mıntakasına şamildir.

Grahav'da, mutavaat eden Ogaden kabileleri üzerine ayrıca başka bir idare kurulmuştur.

Şimalî Çinde hükûmet tamamile teşekkül etti

Çin - Japon düşmanlığı çoğalıyor

Pekin, 19 (A.A.) — Hopei ve Charhar'ın yeni siyasal konseyinin kuzey Çinde kendi nüfuzunu takviye etmek için yapmış olduğu ilk teşebbüs, Japon askeri erkânı tarafından fena karşılanmıştır.

Konsey azaları, Japon generali Doihara nezdine giderek mumuaileyhten Şarkî Hopei'nin muhtariyetini ilga etmesini istedikleri zaman General, kendilerine mukabil bir talepname göstererek konseyin nizamatının onu Nankin hükûmetine daha az tabi bir şekle koyacak surette tadil etmelerini rica etmiştir. General. konsey azasına konseye şu ismi vermelerini tavsiye etmiştir.

"Muhtar ve anti komünist hükûmet konseyi.,,

Tiyen Çin, 19 (A.A.) — Japon süel komutanlığı adına söz söylemeğe salâhiyettar olan bir zat, Çin kıtalarının muhtar Doğu Hopei bölgesinde Tiyen Çininin doğusunda ellerinde bulunlurmakta oldukları noktaları tahliye edeceklerini beyan etmişlerdir.

Nankin, 19 (A.A.) — Nankinli üç bin talebe, mektepli talebenin girişmiş oldukları hareket lehinde nümayişlerde bulunmuşlar ve "Kahrolsun Japonya," diye bağırmışlardır.

işaretler

Samî Zihniyetinin son mirasları

Samî Zihniyete düşmanım... Sakın bunu bugün moda olan Yahudi düşmanlığı sanmayın. Yahudi düşmanları hangi şart, hangi zaman, hangi muhit içinde olursa Yahudinin etine, derisine düşman mahlûklardır. Ben ete ve deriye karşı ne sempati, ne de antipati duyuyorum. İnsanları, derilerden, saçlardan tutarak iyi, kötü diye ayırt etmek pek Baytarca bir hareket olur. Biz hayvanlardan değil, sosyetelerden ve zihniyetlerden bahsediyoruz.

Bu kısa hatırlatmadan sonra hemen şunu söyliyeyim ki, Samî Zihniyetten kurtulan sosyeteler, bu hal kendilerini mesut etmese bile yaşamanın değerini ve hayatın ufukunu bambaşka dekorlar içinde görmeğe başlarlar.

Samî zihniyet kısaca ifadesi ile Ege ve Akdeniz kıyılarına yaslanan olgun, güzel, berrak sanatı hürtefekkürü, tabiatı idealize eden ruhu Kata Komplara hapseden, zekânın, tabiatin, güzelin aşkı üstüne bir mezar taşı gibi çöken kâbusun tâ kendisidir.

Samî ruh, insanların varlığını yağlı bir cübbe gibi kaplamadan önce onlar tabiati olduğu gibi görüyorlar. Tabiatin bütün kudretini, aşkını, sevgisini, kudretini bütün hayatlarında canlı bir âlem gibi yaşatıyorlardı.

Bunların Panteist ve Payan görüşleri tarlaları ilâhlaştırıyor, su damlalarını lirikleştiriyor.

Bütün canlı, kudretli bir tabiat insan içinin aksi olarak sanata renk, musiki, ruh ve söz olarak akıyordu.

Halbuki Samî Zekâ, insana tabiatin dışında tıpkı tabiati bir saat kurar gibi işleten abstre bir varlık tasavvur etmeği emretti.

Samî düşünce, insana tabiati değil, tabiat dışındaki mücerredi idealize etmeği ve tabiati tahrip etmeyi emretti. Kuru ve riyazî mantık insanların ruhunu bir sarı rüzârı gibi sardı.

Resim yırtıldı, heykel kırıldı mimarı mahvoldu, musiki sustu. Edebiyat bir acaip tabiat haricindeki âleme Nostâlzi'nin ifadesi halini aldı.

Samî zihniyet insanı insan olarak tanımazdı. Nitekim en büyük peygamberleri bile tabiat dışından gelme bir ilham, bir emir zabiti telâkki ederdi.

Resmi günah sayardı. Çünkü resim tabiatin bir parçası idi ve Payan insanlığın ölmez eseri idi.

Heykel şekillenmiş bir hayattı. Onu kırdı. Payan edebiyat da tabiat bir aşk gibi tüterdi. Onu söndürdü.

Samî zihniyetine; İbranî kültürü olan sosyeteler bir hastalığa yakalanır gibi yakalanmışlardır. Samî zihniyetin tâ kendisi olan Arap kültürü dolayısiyle bu zihniyete biz de aşınayız.

Hayatı ve tabiati görmiyen yalnız kuru bir mantıkla mücerredi müdafaa eden softalar, resimsiz, heykelsiz sanat ve mücerret mırıldanmalardan ibaret olan divan edebiyatı Samî zihniyetin bize bıraktığı son miraslardır.

Sadri Ertem

Tashih

"Bu adamlar ne zaman gidecekler,, adlı makalemde kestirme iki yol vardır cümlesinden sonrası karışmıştır, şöyle olacaktır: "Ya Nansen ofisi derhal harekete gelsin, Nansen ofisi harekete gelmezse hükûmet..

Nansen ofis memlekette kalması istenmiyen beyazlara lâzım olan pasaportu versin, bu adamları gidecekleri yerlere sevketsin yahut hükûmet Nansen ofisin pasapost vermemekte taanüt gösterdiği adamları memleketin iç ve dış politikasına zarar vermiyecek bir hale koymak, ve memleket için de iş sahalarına sevk imkânlarını ta-

ŞEHİRDE

imdat otomobilleri

Otomobillere canavar düdüğü konacak

Kaza neticesi olarak tramvay altında kalan kimselerin fazla kan kaybetmemeleri için plânton yerlerine, iki kriko ve bunları gönderecek otomobillerle tel kopması hâdiselerinde tamire gidecek otomobillere canavar düdüğü konması kararlaşmıştır. Ayrıca bu otomobillere nakil vasıtalarının, itfaiyeye ve imdadı sıhhî otomobiline olduğu gibi yol vermeleri hakkında şehir meclisinden çıkan karar da imdadı sıhhî talimatnamesine yirmi birinci madde olarak eklenmiş, subelere ve alâkadarlara bildirilmiştir.

Kapso'suz su doldurmak yasak

Yapılan teftiş neticesinde Orta köy çeşmesi su memuru Arifin çeşmeden kapsulsuz su doldurulmasına müsamaha ettiği anlaşılmış, kendi beş yevmiyesi kesilmek suretile cezalandırılmıştır.

Bu münasebetle belediye reisliği şubelere dün bir yayım göndermiş, halkın sihhatini alâkadar eden bu hususa dikkat etmeyen su memurlarının derhal vazifelerine son verileceği ve şube şefleri tarafından kontrolün şiddetlendirilmesini bildirmiştir.

Ticaret Odasında

Ticaret odası idare heyeti bu gün genel bir toplantıyapacaktır. Toplantıda oda bütçesi ile borsa bütçesi ve kadrosu hakkında görüşülecektir.

Bundan başka komisyoncuların kendilerine gönderilen malları bankalara terhin ederek para almaları ve bu paraları mal sahiplerine göndermeleri doğru olup olmadığı konuşulacaktır.

Resmî dairelerdeki elektrikler

Yangından koruma talimatnamesine göre, bütün resmî dairelerdeki elektrik tesisatının her altı ayda bir muayene edilmesi lâzımdır. Bazı dairelerde görülen noksanların ikmali için keşifler yapılmasına rağmen tamirat yapılmadığı anlaşılmıştır.

Bu münasebetle İstanbul vilâyeti içindeki resmî daire emirlerine vilâyetten bir yayım gönderilmiş, bozuklukların derhal tamiri, telâfisi kabil olmayan maddî ve manevî zararlara meydan verilmemesi, ihmali görülenlerin cezalandırılacağı bildirilmiştir.

Çenberlitaşın tamiri

On gün evvel yağan yağmurlar yüzünden Çenberlitaşta yerinden oynayan bir taş itfaiyenin merdiveni kurulmak suretile alınmıştı.

Çenberlitaşın her tarafı yeniden gözden geçirilmiş, müstacel tamiratı icap ettirecek bir şey görülmemiştir.

Taşın etrafının açılması, esaslı bir tamir yapılması ancak şehir plânı yapıldıktan sonra mümkün olacaktır.

hakkuk ettirmelidir. Kestirme yoldan bu iş böyle olur. Bu iki yoldan birini tercih etmeli.,,

S. E.

Yunus getiriliyor

Kadın cesedi işi de aydınlanmak üzere

Ayasağada, Galata postahanesi veznedarı Hüseyin Hüsnüyü öldürenlerden Yunüsün Ürküpte yakalandığını yazmıştık.

Dün sabah Ürküp jandarma kumandanlığından gelen bir telgrafta Yunüsün köyüne giderken ele geçtiği, fakat üzerinde altın saatin çıkmadığı bildirilmiştir.

Yunüs hakkında tevkif kararı olduğundan Ürküp müddei umumiliğine verilen katil Yunüs iki gün zarfında şehrimize getirilecektir.

Dün yazdığımız gibi Kasımpaşa deresinde bulunan kadın cesedine ait tahkikata da emniyet ikinci şube müdür muavini Sabri ile cinayet masası memurları tarafından devam edilmektedir.

Dün akşam üzeri tahkikatın inkişaf ettiği, bazı kimselerin yakalandığı söyleniyordu.

Bu cinayet faillerinin de bu günlerde ele geçeceği muhakkak görülmektedir.

İSAKIN MARİFETİ — Büyükadada oturan 13 yaşında İsak, Çinar sokağında Araçkonun ve bakkal Müizin dükkânlarına girmiş, elli liraya yakın para çalmışsa da yakalanmıştır.

SUSTALI ÇAKI İLE — Unkapanında Aşır hanında oturan Erzincanlı Nimet, Unkapanı caddesinden geçerken eskidenberi arası açık bulunan hamal Yusuf önüne çıkmış, sustalı çakı ile sol kürreğinden yaralamıştır. Hamal Yusuf yakalanmış, yaralı kadın hastahaneye kaldırılmıştır.

BEŞ KURUŞ İÇİN — Akbıyıkta Çarşamba pazarında oturan Hasan ile Tophanede oturan Karabet beş kuruş yüzünden kavga etmişlerdir. Karabet elindeki demirle Hasanın başına vurarak yaralamıştır.

PENÇEREDN DÜŞTÜ — Beşiktaşda tramvay caddesinde posta ve telgraf dairesinin üstündeki apartmanda oturan 30 yaşında Naciye pençereden sokağa düşmüş, belinden ve göğsünden yaralanmıştır. Naciye hastahaneye kaldırılmıştır.

Tramvay yasağı

Tramvaylara erkeklerin önden binmeleri ve ön sahanlıkta sivillerin bulunmamaları yasağı ehemmiyetle tatbik edilmektedir.

Zabıta memurlarının bunu her zaman kontrol etmeleri mümkün olmadığından bu yasağın tatbiki vatmanlarla biletçilere bırakılmıştır.

Yasağı tatbik ettirmeyen vatman ve biletçiler üçer lira para cezasiyle cezalandırılmaktadır.

Çam kesenlere ceza

Her sene yıl başı münasebetile çam kesilerek satılması bir âdettir. Ağaçları koruma kanununa göre, çam kesmek ağır cezayı mucip olduğundan alâkadarlara kanunun hükümleri hatırlatılmaktadır.

Geçen senelerde olduğu gibi bu sene hemen çam kesilmemektedir. Kesenler olursa çamları müsadere edileceği gibi kendileri de cezalandırılacaktır.

Istanbul limanı

Geniş projeler üzerinde çalışılıyor

İstanbul limanının ıslâhı için bir mütehassıs heyetile liman genel direktörü tarafından yapılan incelemeler devam etmektedir. Bazı gazetelerin yazdığı gibi incelemelerin bittiği doğru değildir. Bizim yaptığımız tahkikata göre İstanbul limanının islhı için çok geniş projeler üzerinde ehemmiyetle çalışılmaktadır. Uzman Von der Porton evvelki gün antrepoları gezmiş, uzatılacak rıhtımları görmüş, ve liman genel direktörlüğünün haritaları üzerinde vaziyeti tesbit etmiş ve Şirketi Hayriyeye giderek burada da incelemeler yapmıştır. Uzman dün vazife ile Ankaraya gitmiştir. Araya bayram tatilleri girdiğinden ancak bayramdan sonra geleceği sanılmaktadır.

Liman genel direktörlüğü, uzman gelinciye kadar bazı meseleler hakkında istediği istatistikleri hazırlıyacak ve raporları tercume ettirecektir.

Lâstik merdiven

Liman genel direktörlüğü, limanımıza gelen ecnebi seyyah gemilerinden yolcuların inmeleri için kullanılan merdivenlerde Avrupada olduğu gibi değişiklik yaptırmağa karar vermiştir. Yeni şekil, merdiven lâstikten yapılacak ve merdivenle rihtım arasına bir köprü şeklinde konacaktır.

Yolcular buradan kolayca inebileceklerdir. Bunun için hazırlanan bir köprü, bu günlerde gelecek vapurlardan birine konacak ve tecrübe yapılacaktır.

Tramvay taksitleri

Önümüzdeki haftanın sonunda tramvay sosyetesi yedinci taksit olarak Cumuriyet Merkez bankasma on beş bin lira yatıracaktır.

Bu para, halktan fazla olarak alınan bir milyon yedi yüz bin liranın taksitidir.

Şehrimizde iltica etmiş olan Yunan subayları

Yunanistanda genel af ilânından sonra memleketimize sığınmış Yunan subaylarından yalnız yüzbaşı Merkuryo Vasilyus müstesna olmak üzere bütün subaylar Atinaya gitmişlerdir.

Şehrimizde kalan tek Yunan subayı Serez eski topçu fırkasından yüzbaşı Vasilyus da İstanbula getirtmiş olduğu ailesile birlikte bir hafta sonra dönecektir.

Giden subayların buraya yazdıkları mektuplara bakılırsa, kralın çıkardığı karara göre cumuriyetçi subaylar Atina ve Selânikte oturamıyacaklardır.

Maden kömürü şirketleri devlete geçecek

Ereğli kömür şirketinin Eti bankası hesabına satın alınması etrafındaki konuşmalor bu günlerde bir netice vermek üzeredir. Bu konuşmalarda bulunmak üzere şirket sermayedarları namına Paristen İstanbula gelen M. Boissier Ankaraya gitmiştir.

Ereğli ocaklarından sonra diğer mühim kömür işletmelerinin de devlete intikalı mevzuubahistir.

Gezintiler

Pasolardan konuşurken!..

Dün canıma yakın bir dostla konuşuyorduk. Bu can adam, Anadolu kıyısında oturduğu için cebinde karne taşır. Şundan bundan derken, söz, döne dolaşa "Şirketi Hayriye" ye geçti.

Bilirsiniz ki, bu gibi şirketlerin, devlet memurlarına gösterdikleri tek kolaylık olarak şu karneler vardır. Devlet katında çalışanlar, öteki yolculardan bilmem kaç paralık daha ucuza gidip gelirler. Memleketteki yabancı kuramların bile okuma yaşındaki çocuklara polise, jandarmaya ve daha bir çok resmî varlıklara bu türlü kolaylıklar gösterdiklerini bildiğimiz için, bunda yerli ve kardeş bir yardım ayrılığı görülemez, sanırım. Bizden olduğu gibi, bize yakın bulunduğu için ötekilerden ilk bakışta seçilebilmesini ne kadar isterdim!

İşte bu şirket ve şu pasolardan konuşurken, yeni bir dertle karşılaşmıştım. Dostum bana dedi ki:

— Karnelerimiz üç ayda bir değişir. Her üç ay başında bir kere yenileriz. Dairede bir karışıklık, bir kargaşalıktır, gider. Müdür imzadan, daktilo yazmaktan usanır ve biz de ikide bir yuvamıza verdiğimiz bu rahatsızlıktan utanırız.

Yüzüne tuhaf tuhaf baktığımı görünce:

— Ya, dedi, böyle işe... Hükûmet tekaütlerin yoklamalarını ölüm gibi takvimsiz bir şeye karşı senede ancak iki kere yoklar; fakat şirket, memurluğu dört kontroldan geçirir.

Dostum, bu yersiz titizlikten konuşurken, bence en önemli bir noktaya dokunmamıştı. Onu da ben belirtmeğe çalışacağım. Bizden olan bir kuramın, böyle bir karar vermeğe nasıl katlandığına şaşıyorum, doğrusu.

Eğer ince elenir, sık dokunursa, bu harekette hicve benzer bir şey bile sezilir. Bir memurun üç ayda hâlâ memur kalabilmesi büyük, üstnomal "fevkalâde,, bir hal midir?... Yoksa devlet katında istikbal, üç aydan öteye mi geçemez?. Bir memurun ömrü böyle kıldan ince kılıçtan keskin bir köprü üstünde midir?..

Bana kalsa bu karar, çok eski günlerin malıdır. Bir "mümeyyizin, bir başkâtibin,, küçük bir kırgınlığı ile masa emektarlarına yol verilen günlerin malı. Bugün memur yasaları var. Onlar olmasa da hakyerlerinin kapıları, ardına kadar açık. Kimsenin hıncı, kimsenin lokmasına musallat olamaz. Şu halde memurluğun ömrünü üç aydan yukarı sigorta etmiyen kafalardan çıkma bu usule bu topraklar üstünde artık yer kalmamıştır. Şirket bunu anlamalı ve hiç yoktan bizi incitmemelidir.

S Gezgin

Ihtida edenler çoğalıyormuş

Haber verildiğine göre son aylar içerisinde şehrimizde ihtida edenlerin sayısı çoğalmıştır. Geçen sene yıl başındanberi ihtida etmiş olanların sayısı 70 den fazladır. Yıl başına kadar da yüzü bulması muhtemeldir. En çok ermeniler, sonra rum ve museviler din değiştirmektedir. Haricten memleketimizde kalmak için gelenlerden de Almanların büyük bir ek seriyetle ihtida ettikleri tesbit edilmiştir.

Yazısız Hikâye:

Ankaradan:

Ekonomi Bakanlığının yeni barem maaşları

Ankara, 19, (Telefonla) — Ekonomi Bakanlığ ımemurları barem kanunu Umumî Heyetçe yarın (Bugün) müzakereye konulacaktır. Yeni bareme göre maaşlar şöyle olacaktır:

Vilâyetlerdeki idareler maaşları: Baş müdürler 70; müdürler 70, 55, 45, 40, 35; memurlar 25, 22, 17,5 16, 12, 10;, mümeyizler; katipler vesaireler 10 dan 40 a kadar 6 mimar 70 lik; yedi mimar 55 lik; 9 mimar 45 lik; avukatlar 25, 35, 40, orman mühendisleri 40 35;, orman memurları 16, 10; zeytinlikler fen memurları 30; Guraba hastahanesi operatörleri 55., baş eczacı 40, eczacılar 35, 30; hemşireler 15; idare memuru 30; ayniyat muhasebe memuru 20; iaşe müdürlüğü kâtibi 16, memuru 20; vakıf paralar müdürlüğü 70, muhasebeci 40, baş kâtip 30, kâtipler 12, 16, 17; veznedar 20, muavini 6; tahsildar 12, muhamen 25.

Teşriî masuniyeti kaldırılmak istenen saylavlar

Ankara, 19 (Telefonla) — Lûtfi Şükrü (Antalya) ve Haydar Rüştü (Eskişehir) in teşriî masuniyetlerinin kaldırılması istenmişse de kabul edilmemiştir.

Çekirge kongresi

Ankara, 19 (Telefonla) — Şamda toplanan çekirge kongresine giden Ziraat umum müdürü Abidin yarın (bugün) Ankaraya gelecektir.

Sarıköy nehri

Ankara, 19 (Telefonla) — Sarıköy nehrinin Beyceğiz barajına akıtılma ameliyesi, Tarım Bakanlığının kararı ile başlamıştır.

Istanbul buğday vaziyeti

Ankara, 19 (Telefonla) — Alâkadar dairelerden gelen malûmata göre İstanbul buğday piyasasının şimdiki vaziyeti gayet sağlamdır. Yalnız son günlerde havaların bozuk gitmesi piyasaya az mal gelmesine sebep olmuştur. Müstahsillerin ellerindeki malı satmak istememelerinden fiatler de 15 para kadar bir yükseklik görülmektedir. Bu işlerle meşğul olmak üzere Tarım Bakanlığından Asaf İstanbula hareket etmiştir.

BU GÜNKÜ RADYO PROGRAMI

İSTANBUL — 17 Üniversiteden nakil. İnkılp dersi. (Hikmet Bayur). 18. Ayda operası (birinci ve ikinci perdeler). 19,30 ulusal ekonomi ve arttırma kurumu namına yüksek iktısat ve ticaret mektebi talebe cemiyeti tarafından söylev. 20 muhalif plâklar. 20,30 stüdyo orkestrası. Caz ve tango grupları. 21,35 son haberler. saat 22 den sonra Anadolu ajansının gazetelere mahsus havadis servisi verilecektir.

BÜKREŞ: 364 m. — 13 — plâk ve haber servisi, 18 Jonel Criste orkestrası, 19 sözler 20,15 konserin devamı, 20 haberler, 20,15 Virtüoz piyano müziği, plâkları, 20,55 sözler, 21,15 koro konseri, 23 bir lokantadan müzik nakli, 23,45 fransızca ve almanca haberler, 24 hafif müzik plâkları.

VARŞOVA: 1339 m. — 17,15 orkestra, 17,45 Çocuklara, 18 Reportaj, 18,20 solist şarkı - keman müziği, 18,50 spor, 19 süel konser, 19,30 sözler, 19,45 plâk, 20 sözler, 21 monoliğ (günün dedikodusu), 21,10 senfonik konser, (Fitelbergin idaresinden). 23,30 dans müziği nakli.

VİYANA: 517 m — 18,20 Tirollû kompozitörlerin eserlerinden (İnsbrükten nakil), 19 haftanın beden sporu haberleri, 19,10 Turizm, 19,25 gençlere, 19,45 haberler, 19,55 operadan nakil, Richard Wagnerin "Lohengrin" operası, 24,05 sorgulara cevaplar, 24, 15 sokak havadisueri, 24,30 cazbant

MOSKOVA: 1724 m. — 18,30 Trio konseri, 19,20 radyo solistleri tarafından Weberin "Freischütz" operası 22 yabancı dillerle konferanslar.

BERLİN: 357 m. — 17,30 Balladlar (Löve, Brahms, Şopen), 18 hafif müzik, (Balalayka orkestrası), 19,30 spor hareketleri, 19,40 aktüalite, 20 eğlenceli müzik. 21 haberler, 21,10 "Bruder Lustig,, adlı üç perdeli radyo operası, 23 haberler, 23,30 tarihi yayım. 24 eğlenceli gece müziği. (Sopran ile).

İstanbul Belediyesi
Şehir Tiyatrosu
Bu akşam saat 20 de
SAZ, CAZ
Yazan: Ekrem Reşit
Müzik: Cemal Reşit

Fransız tiyatrosu
HALK OPERETİ
Bu akşam 20.30 da
TELLİ TURNA
Büyük Operet

Yazan: Mahmut Yesari. Müzik: Sezai ve Seyfettin Asaf. Gişe gündüz açıktır. Telefon 41819.
Fiatlar: 35-50-60.75.100 Loca 400—300

YABANCI POSTA

Suriyede
Yéni hükûmet nasıl kurulacak

Şam (Kurun) — İyi haber alan mahfellerin verdiği malûmata göre Fransız fevkalâde komiseri kuvvetli bir hükûmet teşkili için tertibat almaktadır. Yeni hükûmetin, millî itimadı kazanmış olmasına ehemmiyet verilecektir. Kabinede tadilât yaparak bu neticeye varılamadığı takdirde kabine değiştirilecektir. Hükûmet reisi hükûmetini takviye için bir hayli teşebbüslerde bulunmuş ise de muvaffak olamamıştır. Çünkü mülteciler hükûmetle teşriki mesai etmemektedir.

Beş muhtar vilâyete ayrılıyormuş

Diğer taraftan "El ittihat" gazetesinden naklen Halepte çıkan "Vahdet" gazetesinin yazdığına göre Suriyede hükûmetin çıkardığı yeni cemiyetler ve sendikalar kanunu üzerine muhtelif şayialar dolaşmaktadır. Bu arada eski meclisin intihap müddetini doldurmak üzere bulunmasından dolayı yeni meb'usların üçte birinin bu cemiyet ve sendikalar tarafından seçileceğinden diğer üçte birinin hükûmetçe tayin olunacağından bahsedilmektedir. İntihabatın bu şekilde ikmalinden sonra meb'usların kendi aralarında toplanarak mıntakalarının istiklâlini ilân edecekleri, bu suretle Suriyenin mahallî muhtariyeti haiz beş vilâyete ayrılacağı söylenmektedir. El ittihat gazetesindeki diğer bir habere göre de bu beş vilâyetin umumî hâkimliğine sabık Suriye devleti reisi Ahmet Nami getirilecektir. Diğer taraftan cemiyet ve sendikalar tarafından yeni yapılacak intihapta temsili anasır usulüne riayet edileceği ve bu sendikalardan bir, meb'us seçileceği ilâve edilmektedir.

ŞEHİRDE

Mısır çarşısı
Iskele bir türlü kaldırılamadı

Mısır çarşısının ketenciler tarafındaki kapısının üzerinden iki sene evvel birkaç taş düşmüş, belediye başka taş düşmesi ihtimalini düşünerek buraya bir iskele kurmuştu.

Taşların düşmesine kapının üzerindeki odalarda bulunan çorap fabrikası makinelerinin sebep olduğu ileri sürülmüş, makinelerin bulunduğu odalar da belediyece mühürlenmişti. Bu yüzden fabrika sahibi belediyeyi dava etmişti. Dava henüz neticelenmediği için iskele kaldırılmadığı gibi kapı da tamir edilememektedir.

Buradaki esnaf iskelenin kaldırılması için belediyeye yeniden müracaatte bulunmuşlarsa da kendilerine yukarıki cevap verilmiştir.

Kok kömüründe toptan satış yapılmıyor

Kok buharının önüne geçmek için Ankara kooperatifince Almanyaya sipariş edilen beş bin ton kokun sene başında 3500 ton luk ilk partisi beklenmektedir. Üst tarafı kânunusani ortalarında limanımıza getirilecektir. Diğer taraftan, kok buhranını önlemek için de Ankara kooperatifi le yerli antrasit fabrikası toptan satışları kaldırmıştır. Alıcıya on tondan fazla verilmemekte ve perakende fiyatle muamele yapılmaktadır.

Kasap Hasanın nerede oldugu meçhul

43 günüdür kayıp olduğu yazılan Beyoğlu Balıkpazarındaki kasap Hasan hakkında dükkân komşularından bazı malûmat almak üzere bir arkadaşımızı gönderdik.

Hasanın komşuları, onun biraz asabi olduğundan bahsediyorlar. Fakat şimdiye kadar kimseye zarar vermemiştir. Hali vakti çok yerinde imiş. Dükkânında bir kâtip bulunduruyordu. Kaybolduktan sonra çocukları bir müddet dükkânı işletmişse de, nihayet kapamışlardır.

Şimdi kapalı bulunan kasap Hasanın dükkânında, bir şemsiye ve paslanmaya yüz tutan bir kaç satır ve masat parmaklıklı kepenk ten görülmektedir.

Sovyet konsolosluğunda dünkü çay şöleni

Başkırdistan Cumur başkanı, ve Başkırdistanın tanınmış tiyatro muharrirlerinden Bay Tahirofun şehrimizde bulunması münasebetile Sovyet İstanbul general konsolosu tarafından dün akşam tanınmış tiyatro muharriri ile İstanbul şehir tiyatrosu artistlerini tanıştırmak için bir çay şöleni verilmiştir.

Bu şölende bazı muharrirler de bulunmuştur.

Bay Tahirof evvelki akşam şehir tiyatrosunda Hülleci piyesini seyretmiş, dün İstanbul müzelerini ve diğer bazı yerleri gezmiştir.

Bu akşam, Parise mütevecihen şehrimizden ayrılacaktır. Fransada bir müddet tetkiklerde bulunduktan sonra Sovyet Rusyaya ve Başkırdistana dönecektir.

Naşit — Ertuğrul Sadi
HALİDE
Şehzadebaşı TURAN Tiyatrosunda
Bu gece saat 20,30 da
HÜLLECİ
Komedi 4 perde.
Yazan: Reşat Nuri
Her tarafa tramvay
Telefon: 22127

Sanat
Evvelki akşamki konser muvaffakıyet kazandı

İstanbul belediyesi konservatuvar konserlerinden ikincisi evvelki akşam "Saray,, sineması salonunda verilmiştir.

Nimet Vahid, Licco Amar, Ferdi von Statzer ve Mes'ut Cemil taraflarından verilen bu konserde keman, piyano ve çello ile muhtelif garp bestekârlarının eserleri çalınmıştır. Sanatkârlar sürekli olarak alkışlanmışlardır.

Konserde şan yapan B. Nimet Vahit, çok alkışlanmış, program harici de iki şan yapmıştır. Kendisine bir buket de verilerek, takdir eseri gösterilmiştir.

İlk konser gibi, ikinci konsere de rağbet görmüştür. Salon, tamamiyle dolmuştu. Yer bulamayıp dönenler de vardı. İlk konsere gelen il ve şarbay Muhittin Üstündağ, bu ikinci konserde de hazır bulunmuştur.

Kısa Haberler

* Deniz ticaret müdürlüğü tarafından İstanbul limanının tarihî ve iktisadî vaziyeti, mevcut vesaitî vesairesi hakkında büyük bir eser hazırlatmaktadır.

* Mason teşekküllerinin lağvından sonra belediyeye geçen Beyoğlu merkez binasına ait muamele tamamen bitmiştir. Bugünlerde Kadıköy binasının emniyet sandığından çıkarılma muamelesi yapılmaktadır.

* Karsa yagan kar boyu 19 santimi bulmuştur.

* Köstenceden göçmen getiren Cumuriyet vapuru seferlerini tatil etmiş ve tamir edilmek üzere havuza girmiştir.

* Polislerin yeni kiyafeti tesbit edilmiştir. Bu elbiseler ayni renk te ceket ve pantalonla brlikte yakada sulh ve emniyet işareti olarak bir defne dalı bulunacaktır.

Şeker Bayramı

İstanbul Müftülüğünden:

Birinci kânunun 22 inci pazar günü Ramazanın yirmi altısı olmakla akşamı (pazartesi gecesi) leylei kadir ve 27 inci cuma günü de bayram olduğu ilân olunur.

SADAKAİ FITIR

	En iyi	iyi	son
Buğday	17 K.	16 K.	14 K.
Arpa	24 „	00	00
Üzüm	150 „	80 „	55 „

S D

BAYRAM NAMAZI

Ezanî saatle	3	19
Vasatî saatle	8	05

Geçmiş Kurunlar:

20 Kânun evvel 1921

Mevsukan aldığımız malûmata nazaran Yunanistanda bulunan üseramız pek gayri insani şerait ve mumelâta maruz bulunmaktadır. Harp esiri zabitlerimizden bir kısmı Atina civarında pek iptidaî ve her türlü hıfzıssıhha şeraitinden mahrum bir hapishanede on beş, yirmi ve yüz seneye mahkûm ve mevkuf bulunuyorlar. İşgal sahasından toplatılıp götürülmüş olan sürülerle beraber ayni feci şarta tabi tutulan üseramızın iaşeleri gayet fena ve noksandır. Diğer bir kısım zabitlerimiz de Lefke isimli küçük bir adada mahpus bulunmaktadırlar.

Vitrin müsabakası
Kazananlara altın ve gümüş madalyalar veriliyor

Altıncı artırım ve yerli malı yedi gününün bittiğini dün yazmıştık. Ulusal ekonomi ve arttırma kurulu tarafından tertip edilen vitrin süsleme yarışı da bitmiş sonucu alınmıştır.

Jüri heyeti dün akşam İstanbul, Beyoğlu, Kadıköy cihetlerindeki mağazalarını gezmiş ve neticeleri şu şekilde tesbit etmiştir.

İstanbul cihetinde birinciliği yerli mallar, ikinciliği, İpekişi 14 numaralı vitrini üçüncülüğü Oruzdibak, dördüncülüğü İpekişin 13 numaralı vitrini, beşincili ği, Hasan Pertev, altıncılığı Necip İtriyat, yedinciliği Makas mağaza, sekizinciliği, Ahmet Faruki, dokuzunculuğu Şişman Yanko, kazanmştır. Beyoğlu cihetinde birinciliği Yerli mallar pazarının 20 numaralı vitrini, ikinciliği yerli malar pazarının 19 numaralı vitrini, üçüncülüğü Nober Baharyan, dördüncülüğü Bursa pazarı, beşinciliği Rovaval kazanmışlardır. Kadıköy cihetinde birinciliği Asador, ikincilği Zümrüt Düğme, üçüncülüğü Şark merkez ecza deposu, dördüncülüğü yerli mallar, beşinciliği Türk kardeş bakkaliyesi, altıncılığı Ekonomik kollektif şirketi kazanmışlardır.

Kurum bunlardan birincilere altın, ikincilere gümüş madalya ve diğerlere de takdirname verecektir.

Limon fiyatları niçin yüksek

Limon ticareti yapan dükkânların hale alınması üzerine limon fiyatlarında hafif bir yükseliş gözükmüştür. Buna sebep, limon tüccarlarının eski dükkânlarına ait kira ücretlerini de vermeleri gösterilmektedir. Belediye bu tüccarlara kısa bir zaman evvel hale girmelerini bildirdiği için bunlar eski dükkânlarla olan mukavelelerini bozamamışlar ve hal pavyonlarında verdikleri kira ücretini limon fiyatlerine zammetmişlerdir,.

Yeni harfler

Kültür ispekterlerinin yaptıkları tetkiklerden sonra İstanbul vilâyetile çevresinde bu sene millet mektepleri açılmaya karar verilmişti. Buna sebep olarak, millet mekteplerine vilâyetin para ayırmaması gösteriliyorsa da, hakikî sebep halktan çoğunun yeni harfleri tamamile öğrenmiş bulunmasıdır. Yapılan tetkiklerde yeni harfleri bilmiyenler yüzde beş kadar görünmektedir.

AÇIK KONUŞMA
"Yuca Ülkü,,nün adresi

BAY KEMAL ARIDURUYA: — Yüce ülkü mektebinin adresi şudur: İstanbul, Cağaloğlu, Yanıksaraylar sokağı, Yüce ülkü.

Matbaamıza Gelen Eserler.

Holivut

Holivut'un 209 uncu sayısı güzel resimler ve "Son Karakol,, isimli filmin mevzuu ile "Musa dağı,, filminin en son haberlerini yüklü olarak çıkmıştır.

Perşembe Gazetesi

16 sahife olarak ve dolgun münderecatla çıkan Perşembenin 38 inci sayısında Habibe Molla (Halide) Perşembe okuyucularile konuşuyor. Bundan başka bir çok yazılar, resimler, romanlar mecmuayı zenginleştirmektedir. Tavsiye ederiz.

HÜNLER

Bölem : 35

Bu, eski Hün imparatorunun kılıcı idi...

Fakat bu arada Attilann önüne başka bir engel çıktı: Av ve eğlence düşkünü olan kardeşi Bleda iktidar mevkiinden ayrılmak istemiyor, Hünlein idaresinde (Attila) ya ortak olmakta israr ediyordu. Attila kardeşinin ahmaklığı, idaresizliği yüzünden çok nazik ve kat'î olan siyasî plânının her gün tehlikeye maruz buluyordu. Birbirlerine bu kadar benzemeyen, tabiatce tamamen birbirlerinin zıddı olan bu iki kardeşin müşterek bir surette Hünleri idare etmesi imkânsızdı; Eğer Hünlerin idaresi tamamen kendi eline geçmedikçe Attilanın ideali aslâ tahakkuk edemiyecekti.

Bu sırada (Bleda) bir av esnasında kaza eseri olarak öldü. Bu suretle (Attila) iktidar mevkiinde yalnız olarak hâkim bir vaziyete geçti. Bazıları bu ölüm hâdisesinin bir kaza olmaktan ziyade bir katil eseri olduğunu da iddia ederler. Attila her ne bahasına olursa olsun cihan imparatorluğu kurmak maksadını takip ettiği, Bledanın ise bu maksada aykırı bir vaziyette bulunduğunu nazarı dikkate alanlar bu iddiada bir hakikat bulunduğu fikrindedirler.

Bir gün çoban kırda sürüsünü otlatırken bir kılıç bulmuştu. Bu kılıcı (Attila) ya getirdi. Bu eski Hün imparatorlarının kılıcı idi ki, (Attila) zamanında bulunmuş olması cihan imparatorluğunun kendisine mevut bulunması şeklinde tefsir edildi. Yine bu sırada üçüncü Hanri Roma imparatoru (Valantinien) nin kızkardeşi (Honora) Attilaya bir yüzük göndererek izdivaç teklifinde bulundu ve Attila bu teklife müvafakat edeck olursa Roma imparatorluğunun yarısını cihaz olarak kendisine getireceğini vadediyordu.

Bütün bu hâdiseler Attilanın mevkiini tahkim ediyor. Kendi plânlarının tahakkuku imkânsız bir hayâl olmadığı kanaatini veriyordu. Onun için Attila 441 senesi (Mesie) eyaleti üzerine bir darba indirmek fırsatı eline geçince hiç tereddüt etmedi. Attilanın bu darbe için ileri sürdüğün sebep (Margus) baş papasının burada olan eski Hün mezarlarını tahkir etmiş olmasıydı. Attila cezasını vermek için bu papasın teslimini istedi. Fakat Roma bu talebi red ile karşıladı. Bunun üzerine Hünlerin şefi taarruza geçti. Viminaciumu, Ratiarayı, Singidunumu, Sirmiumu aldı. Trakyayı yağma etti. Naisusu, Sardicumu kastı kavurdu. Bu suretle Hün imparatoruna karşı gelmenin ne demek olduğunu göstermiş oldu. Bu hareketlerden sonra yine döndü. Hükûmet merkezine geldi.

Kabilelerin siyasî ve askerî birliklerini temin etmek, için imparatorluktan memnun olmıyanlarla Golva milliyetperverleri, ayaklanmış köylüler ve Bagodlarla müzakereye girişmek, yeni bir hücum için anlaşabilmek gibi mühim işlerle beş yıl uğraşıldı.

446 da, Bizans devlet adamlarına kendi istediği şeyleri unuttur-mamak için, Tsalyayı istilâ etti. Teodos bir yandan bir hücumu durduramıyacak kadar zayif, öteden sulh istiyemiyecek kadar mağrur idi. Fakat Hünler yetmiş şehri yağma ve harap ederek Termopil, geçidi kapılarına geldikleri zaman gururunu kırabildi. Bu hücum onu o kadar korkutmuştu ki, Attilanın bütün istediklerini kabul etti. Hün Hakanının şartları pek ağırdı. Attila, altı bin altın liralık bir tazminat, her iş için on iki altın fidye istiyordu. Bizans hazinesi bomboştu. Son alınan vergiler de sarfedilmişti; fakat buna rağemn Teodos bu şartları kabul etti. Munzuğun oğlu, Romada tahsilde iken maliye işlerindeki intizamsızlığı ve hırsızlıkları görmüştü. İstediği tazminat için yeni tarh edilecek vergilerin tahsilinde böyle yolsuzluklar olmamasını temin maksadile kontrol memurları gönderdi. Bu suretle tahsil edilecek olan para doğrudan doğruya Hün hazinesini zenginleştirecekti.

Her dediğinin Romalılarca kabul edilmesi Attilâya gittikçe daha fazla istemek cesaretini veriyordu. Anlaştıkları paraları tamamile aldıktan sonra sıra toprak istemeye gelmişti. Tunanın sağ kıyılarına ayak atmakla 441 deki zaferini kuvvetlendirmiş olacaktı. Bunun için İstanbula bir elçi heyeti gönderdi. Başta Teodos olmak üzre büyük haham ve birinci vezir Krizafiyüs, bütün sivil ve askerî reisler bu yeni istek karşısında hayrete düştüler. Hazine tükenmiş, ordunun intizamı bozulmuştu. Bu doymıyan Hünü ne doyurmak kabildi, ne de ona karşı durmak.

Bu güç vaziyet karşısında Krizafiyüs bir çare buldu. Hün elçilerinden bir ikisini elde etti. Bunlar Hün devletinin merkezine vardıkları zaman Attilâyı öldürecek lerdi. İşte bu suretle Bizans en müthiş bir düşmanından kurtulmuş olacaktı.

Halbuki işler, birinci vezirin umduğu gibi olmadı. Elçiler, kendilerine yapılan teklifi Hakanlarına anlattılar. Attilâyı öldürmeye yardım etmek için Bizanstan, güya elçidir diye, gönderilenler derhal yakalandı ve sıkıştırılınca bu plânın kimin tarafından telkin edildiğini söylemeye mecbur oldular. Bunun üzerine Attilâ Bizans imparatorundan birinci vezirin başını istedi. Tabiî imparator bunu reddedecek ve yeni bir harp için vesile çıkmış olacaktı.

Hün Hakanı bu suretle şarki Roma imparatorluğunu tehdit ederken bir yandan da garbi Romaya çatmak istiyordu. Vaktile prenses Honoryanın kendisine göndermiş olduğu nişan yüzüğünü sakladığı yerden çıkardı ve üçüncü Valantinyene haber göndererek nişanlısının bir an önce göderilmesini ve cihazının, yani yarı imparatorluğun, verilmesini bildirdi. Roma sarayı telâşe düşmüştü. Ayatiyüs Hünlerin kuvvetini pek iyi bildiğinden, bu hareketin ne demek olduğunu anlamıştı.

(Arkası var)

ŞUNDAN BUNDAN

Patinaj yapan İngiliz nazırı

İngiltere sabık hariciye nazırı Sir Samuelin İsviçrede patinaj yaparken düşerek burnunun kırıldığını ve hastahaneye yatırıldığını telgraflar bildirdiler. İhtimalki İngiltere gibi büyük bir imparatorluğun haricî işlerini idare eden bir nazırın patinaj yapmasını garip bulanlar vardır. Fakat bu işte garabet görenler hâdisenin tafsilâtını öğrenince hayretleri hiç şüphesiz bir kat daha artacaktır.

Sir Samuel Hoare patinaj yapmakta mahir olduğu için bundan evvel İsviçrede (Sen - Moriç) de bir kış spor müsabakasına iştirak etmiştir. O vakit bu müsabakada gümüş madalya almıştır. İngiliz hariciye nazırı altın madalya alabilmek merakına düşmüş, biraz patinaj temrini yapacak olursa bunda muvaffak olabileceğini söylemiştir. Öyle anlaşılıyor ki Sir Hoare bu temrinler esnasında düşmüştür.

Italyanlar (S.D.N) u nasıl okuyorlar?

İtalyanların Milletler cemiyetini şu harflerle (S. D. N.) ifade ettikleri malûmdur. Milletler cemiyeti Habeş meselesinde İtalyaya karşı vaziyet aldıktan sonra bu müesseseye türlü türlü şekillerde tarizler yapan İtalyanlar bu üç harfi şu suretle okuyorlardı:

"Source de Nil. Yani: Nilin Kaynağı".

Çünkü İngiltere Habeş meselesinde İtalyanın karşısına çıkarken bu meselede imparatorluk menfaati mevzuu bahsolmadığını, asıl işin Habeşistanın Milletler cemiyetine kabul edilmiş bir müstakil devlet olduğundan paktın ahkâmını muhafaza etmek lâzım geldiğini, sözün kısası Habeş meselesinin bir Milletler cemiyeti meselesi olduğunu ileriye sürüyordu. İtalyanlar da (S. D. N.) harflerini "Nilin kaynağı,, şeklinde okumakla İngiltereye karşı: "Bu Habeş meselesi Milletler cemiyeti meselesi değil, Nilin kaynağı meselesidir,, demiş oluyorlardı.

Şimdi ise İtalyanlar (S. D. N.) harflerini şu tarzda okumağa başlamışlardır:

"Est - ce des haines? = Bu kin ve fesat kaynağı mıdır?,,

Tereyağının hayattaki rolü nedir?

Almanyada bazı gıda maddeleri azalmıştır. Bu arada tereyağı başta gelmektedir. Hattâ tereyağı kıtlığı Almanyada o dereceye gelmiştir ki, bazı tereyağı almak için yalnız bedelini ödemek kâfi gelmemektedir. Dükkân sahipleri satamadıkları bazı mallarından aldıkları takdirde tereyağı verebileceklerini alıcılara söylemektedirler. Onun için Alman hükûmeti bu tarzda hareket eden satıcılar hakkında kanunî bazı tazyik tedbirleri almağa mecbur olmuştur. Prüsya Başvekili General (Göring) de geçenlerde Hamburgda söylediği bir nutukta bu bahse temas ederek şöyle demiştir:

— *" Maden bir devletin kuvvetini arttırır. Tereyağının hayattaki rolü ise insanları semirtmektir. İnsanlar ya hürriyetlerini feda ederek tereyağı tedarik ederler, yahut tereyağdan vazgeçerek serbest yaşamak nimetine nail olurlar. İşte bizim demir ve topu tercih edişimizin sebebi budur. Fazla miktarda erzak toplıyanların ve fiatleri yükseltenlerin cezalandırılmaları ve bu yolda şiddetli hareket olunması için zabıtaya emirler verdim.,,*

"Ulus,, un dil yazıları

Güneş - Dil teorisi üzerine notlar

III.

" V. + ğ „ Eki Meselesi

"Türk dilinde (vokal) ler ek olmaz. Ek gibi görünen (vokal) ler ana kök olan (v.+ğ) nin ek olması ve "ğ" nin okun madan düşmesi demektir,, (*)

"Güneş - Dil Teorisi" nin vazettiği bu kaidenin, daha doğrusu Türk dilinde keşfettiği bu kanunun, kelimelerin etimolojik analizini yaparken büyük rolü vardır. Diyebiliriz ki, bazı kelimelerin kökleri ancak bu *"v. + ğ"* ekini tebarüz ettirmek suretiyle bulunabilir. Bundan önceki bir yazımızda [1] *"aba"*, *"oma"*, *"omak"*, *"ubay"*, *"oymak" ve "umay"* gibi kelimelerin bir kaynaktan geldiğini ancak bu *"v. + ğ"* ekinin yardımiyle tebarüz ettirebildik. Muhtelif Türk lehçelerinde *"g"*, *"ğ"* nin düştüğü veya *"v, kıy"* sesleriyle tebadülü, (*duru = tutruğ; sarı = sarığ; ta = dağ; tarı = tarığ; topra* (çuvaş.) *= toprağ, toprak; su = suğ; katı = katığ; arı =arığ; sulu = suluk; altı = altığ; karlı = karlık, kışla = kışlak; yayla = yaylak; dağ tav, sağ = sav, beğ = bey..* sözlerinde olduğu gibi) eski filoloji mektebince de malûm bir hakikattir; fakat, eski metinlerde ve yahut bugünkü bütün Türk lehçelerinde *"k. + v."* ekiyle biter gibi görünen kelimelerin son eki *"v. + ğ,,* olacağını eski mektep hatırına bile getirmemiştir. Çünkü o mektep bu formülün Türk sözlerinin etimolojik analizindeki büyük rolünün farkında değildir.

"Güneş - Dil Teorisinin müessisi, Türk dilinde vokalle biter gibi görünen kelimelerin sonundaki vokalin daima *"v. +ğ"* olduğunu bir kaide olarak vazederken, ancak yukarda gösterdiğimiz kelimeleri göz önünde bulundurmamıştır. Türkçede *"k. + v.,,* eki le biter gibi görünen yüzlerce kelimeleri inceliyerek bu neticeye vâsıl olmuştur. Yukardaki malûm kelimeler yığını ise, bize *"Güneş - Dil Teorisi ekolü"* mensupları için *(v. + ğ)* eki üzerindeki tetkiklerimizde ancak ilk hareket noktası olmaktan başka bir kıymet ifade edemez.

Teorimizin vazettiği bu kaide, Türk Dilinin geçmiş bir devrimde hâkim olan kanun olduğunu göstermek üzere birkaç kelimeyi (meselâ *ala, ata, aba, dede, ana, ağa, aya, tura, arpa, kara*) kelimelerini) alalım. Misal olarak aldığımız bu kelimelerin son ekleri *(v. + ğ)* olduğu Türk Dili üzerinde çalışan filoloğlardan kimsenin hatırına gelmemiştir. (Yalnız *"ala,,* kelimesinin Moğolcaya geçmiş şeklinin *"alak,,* olduğunu Radloff kaydetmiştir).

"Türk Dilinde (vokal) ler ek olmaz. Ek gibi görünen (vokal) ler ana kök olan (v. + ğ) nin ek olması ve (ğ) nin okunmadan düşmesi demektir" kanununu, teorimizin müessisi, şu yollardan yürüyerek bulmuş ve ortaya çıkarmıştır:

1 — Muhtelif Türk lehçelerinde ayni veya yakın mana ifade eden (k. + v.) eki ile tamamlanan kelimelerin o veya bu Türk lehçesinde (v. + ğ) ile söylenip söylenmediğini araştırmak (meselâ: *"ata,,* kelimesini tetkik ederken kumandu lehçesinde "adak = büyükbaba" olduğunu bulduğumuz gibi);

2 — Türklere eski devirlerdenberi komşu oturan ve Türk kültürü tesiri altında bulunan (Rus, Mançu, Moğol gibi) kavimlerde aramak, varsa, eski telâffuz şeklini meydana çıkarmak (*"ala,,* kelimesini tetkik ederken Moğollarda *"alak,,* kelimesini bulduğumuz gibi);

3 — Eski Türk anane ve rivayetlerinde tetkik mevzuumuz olan kelimeyi andıran ve *(v. + ğ)* ile tamamlanan kelimeleri aramak ve bulmak *"aba"* kelimesini tetkik ederken *"abak"* kelimesinin Kırım ananesinde put, sanem; kırgız ananesinde "ceddi âlâ" adı sayıldığını bulduğumuz gibi)...

Yukarda zikrettiğimiz kelimelerin son eklerinin *(v. + ğ)* olduğunu tebarüz ettirmek için biz de bu usulleri tatbik edeceğiz.

I. ALA

"Ala,, kelimesinin eski şekli olan *"alağ, alak,,* ın bugünkü Türkçede de kırpıntı halinde (manasız kelime sayılarak) yaşadığını (meselâ: *allak - bullak, alak - culak* v. s. gibi), Moğolcada [2] ise aynen *"ala,,* manasında *"alak"* şeklini görüyoruz.

Şüphesizdir ki ilk insan güneşe *"ağ"* dediği gibi, onun biraz renklerine de *"ağ,,* ve sonra ikinci rengi farkettiği ve *"L,,* konsonunu çıkardığı zaman *"al"* dedi. Bu ikisini birleştirerek, sonuna da yine bir *"ağ,,* ilâvesiyle:

(ağ + al + ağ)

diye *"türlü türlü renkleri şamil obje"* mefhumunu ifade etti.

"Ala" kelimesinin eski şeklini, muhtelif Türk dialeklerinde söylenen şu kelimelerde görüyoruz.

1) Alak culak: [*karş.* [*] *alagula*] (*Rad. I. 356, "Kırım"*).

2) *Ala - gula:* ala, türlü renkli (Rad. I. 352)

3) *Alak - culak:* Kırgız türkülerinde: "Alak-culuk yeryüzü" (ilk baharda karlı ve karsız yerleri tasvir ediyor). Radloff bu manayı bilmiyor: "oraya buraya, heyecan, karmakarışık" diye izah ediyor (I, 356).

4) *Alak:* Budala (Rad. I, 355).

5) *Ala:* Altayca ve Kırgızcada budala ahmak; [alak, alû şekilleri de var] (Rad. I) [karakteri bir türlü olmıyan, dönek, kararsız manalariyle].

6) *Alak - malak:* [Şeyh Süleyman, Çağatay Lûgati] mühmelâttandır: Karışık, bulaşık.

7) *Allak - bullak: Rad. I.* "Osm.") = karmakarışık

8) *Alah:* (Pekar. 67, *ala* kelimesinden) *Alah - bulah = karma*karışık.

II. ATA

Bu kelimenin de "ğ" ile bittiğini Altayca da Kumandu lehçesinde) büyük baba manasına gelen *"adak"* ve Çağataycada vasiy manasına gelen *"atağ"*, Kazan ve Kırgız lehçelerindeki *"atay (ğ)"* kelimeleriyle gösterebiliriz.

"Okunmaz ğ" kaidesi bize yalnız *"ata"* kelimesinde düşmüş

(Lûtfen Sayıfayı çeviriniz)

Veznedarın Başına Gelenler!

Yazan: Ernst Petrih

Koca, hasta karsına üzüntü ile sordu:

— Nasılsın? Biraz iyicesin ya? Yataktan kalkabilecek misin?

Kadın, güçlükle doğrulurken, içini çekti:

— Kalkmam icap ediyor. Ben kalkmazsam kim iş görecek?

— Yok, yok! Sen yat. Ben bugün izinliyim. Ev işlerine bakarım!

Bunun üzerine kadın, kocası veznedar Müllere bir atkım talimat verdi. İlk iş olarak ineğin sütü sağılacak ve süt kaynatılacaktı. Ev işi gören erkek, kovayı kaptığı gibi soluğu ahırda aldı. İneğin önüne biraz yeşil atarak, alçak iskemleyi altına çekti, suratı asık bir halde oturdu ve iki elle birden ineğin memelerine yapıştı. İlkin süt sızmadı. Lâkin yavaş yavaş iş yoluna girdi. Sütü ineğin memelerinden kovaya aktarma eden veznedar, ocağa çalı çırpı ve biraz da kâğıt yığdı. Bunları bir kibrit çakıp tutuşturdu.

Çocukları uyandırmak zamanı gelip çatmıştı. Baba, çocuklarını pek o kadar okşar gibi uyandırdı, denilemez. Onları hızlı hızlı sarstı. Çocuklar telâşla kalktılar, sersemsepet giyinmeğe davrandılar. Baba, üstlerine tereyağı sürmek üzere bir kaç dilim ekmek keserken, yeter derecede becerikli olamadı doğrusu! Dilimlerin kimi ince oldu, kimi de kalın ve hemen hepsi çarpık, çurpuk! Bir aralık "ay!" diye bağırdı. Elini kesmişti. Daha elini sarmağa vakit bulamadan, kulağına bir fışurtu geldi. Ocaktan gelen bu ses, kabaran ve kabından taşan sütün imdada çağırışı! Kabı ocaktan yere indirdiği sırada, bir elinin beş ve öteki elinin bir parmağı yanmıştı. Buna rağmen, sütün ocağa akıp alev alev yanan ateşi yarı yarıya söndürüşünün önüne geçememişti!

Acele acele çocuklarının fincanlarına süt koydu. Bu yaramazlar sütü içip te evden çıktıkları ve mektebin yolunu tuttukları vakit, rahat bir nefes alarak, ellerini işini bitirmiş olmaktan duyduğu memnuniyetle oğuşturan veznedar, birdenbire ahırdan domuzların çağırışı ile yeniden huzursuzlandı. Kendilerine yiyecek verilmiyen, ihmale uğrıyan domuzlar, bu halden homurdana homurdana şikâyet ediyorlardı. İyi, ki bu şikâyeti karısı işitmedi! Veznedar, onların yiyeceğini de bir çift kova içinde götürdü ve yalağa döktü.

Saat ondu. Veznedar, ancak o zaman, unuttuğu bir şeyi daha hatırladı. Kümeste kapalı kalan ve gugurdıyan horozla gıdaklıyan tavukları, hürriyetlerine kavuşturdu, avluya avuç avuç arpa ve mısır serpti. Fakat, iş bununla tamam lanmamıştı. Karısı, her gün hangi tavukların yumurtlıyacağını evvelden anlamak gerek olduğuna kanidi. Bunu anlamak için de, onların arka taraflarını elle yoklamak lâzımdı. Adamcağız, en çok yumurtlıyan tavuklardan bir kaçını peşi sıra avluda dörtdöndü. Birkaçını yakaladı. Ancak, onların arka taraflarını o kadar acemice yokladı, ki yumurtlayıp yumurtlamacak niyetinde olup olmadıklarını bir türlü anlıyamadıktan başka, canı acıyan tavukların çığlık çığlığa gıdaklamaları ile yedi mahalle ayaklanmadı gerçi, lâkin karısı yatakta huysuzlandı!

Pat pat kanat çırparak kaçışan tavukları, onları heyecanla bağırarak bekliyen horozlrının himayesine bıraktıktan sonra, ceza görmüş bir mektep talebesi gibi mutfağa döndü. Şimdi sıra tozları silmeğe, ortalık süpürmeğe, tahta silmeğe ve patates ayıklayıp yemekpişirmeğe gelmişti işte! Tozları silerken, bundan öte bir kısım angaryadan olsun kurtulmanın çaresini araştırdı. Nihayet başını içinde bir şimşek çaktı. Komşulardan bir kadına koştu. Dert yanarak yardım diledi. Kadın, yemek işine yardım etti. O, bu aralık öteki işleri yapıp, ancak bu suretle hasta karısına öğle vakti sıcak çorba yetiştirebildi. Saat on üçtü!

Saat on üçtü. İnekle meşgul olmağa, onu çayıra salmağa sıra geldiğini düşündü. Akşam üstü de gene bir nöbet süt sağdı.

Karısına akşam yemeğini bir tepsi içinde götürdüğü vakit, kımıldamıya mecali kalmamıştı. Onun yatağı yanına çöktü ve dermansızlıkla sordu:

— Karıcığım, sen sabahtan akşama değin bütün gün durup dinlenmek bilmeden çalıştığın halde, nasıl oluyor da yorgun düşmüyorsun? Halbuki, bak, ben bir gün ev işi gördüm ve bitkin bir haldeyim. Bu işin sırr, hikmeti nedir?

Karısı, gülümsedi:

— Bilgi, maharet, hesaplı iş görmek! Fakat, merak etme, kocacığım, ben kendimi iyi hissediyorum. Yarın yataktan kalkacağım, merak etme!

Kadın, iyileştiğine seviniyordu. Erkek de onun iyileştiğinden dolayı sevinç içindeydi. Yalnız arada bir fark vardı. Koca, bu iyileşmeden dolayı iki kat sevinç duyuyordu! Ağzı kulaklarına varırken, şöyle dedi:

— Kadın, erkek her ikisi de yerli yerinde gerek! Herkes hangi işin ehli ise, o işin üstesinden gelir şüphesiz! Sen mutfak v. s. de, ben veznede!

---

bir "ğ" olduğunu tenvir etmekle kalmıyor; Türk dini ve diniyatı tarihinde kimsenin hatırına gelmiyen bir hakikati meydana koyuyor, ki o da "*nezir*" manasına gelen "*adak*" kelimesinin menşeidir. Bunun içindir ki baba, ceddi âlâ manasına gelen "*adağ*" ile nezir (ceddi âlâ putuna, yahut mebde ve menşe diye inanılan obje şerefine tahsis edilen, vâdedilen şey) manasına gelen "*adağ*" kelimelerinin, etimolojik analizi aynı olmakla beraber, sonradan aldıkları manaya göre, kök manasından ve eklerin rolünde az çok değişimler olabilir.

[*"Aba, dede, ana, ağa, aya, altı, tura, arpa, kara" sözlerinin bu bakımdan analizi ile bu bahsin hulâsa ve neticesini yarınki sayımıza koyacağız.*]

Abdülkadir İNAN

(*) Etimoliji, morfoloji ve fonetik bakımından Türk Dili, s. 28 .

(1) "Ulus" un 5. XII. 1935 tarihli, 5159 numaralı nüshasına bakınız. (Kurun, 9. 12. 35)

(2) Poppe "Mogol dilinin ameli dersliği„ Leningrad, 1931 (Lûgat Kısmı).

(*) "Karş" kısaltması "karşılaştırınız" demektir.

Takvim	Cuma 20 I. Kânun 24 Ramazan	Cumartesi 21 I. Kânun 25 Ramazan
Gün doğuşu	7 21	7,21
Gün batışı	16,42	16.43
Sabah namazı	6,15	6.16
Öğle namazı	12 11	12 11
İkindi namazı	14,31	14,31
Akşam namazı	16,42	16,43
Yatsı namazı	18 22	18,22
İmsak	5,34	5 34
Yılın geçen günleri	356	357
Yılın kalan günleri	10	9

OSMANLI BANKASI

İLÂN

Osmanlı Bankasının Galata, Yenicami ve Beyoğlu daireleri, ŞEKER BAYRAMI münasebetile 27 ve 28 ilkkânun 1935 tarihinde, ve YIL BAŞI dolayısile 31 ilkkânun 1935 (öğleden sonra) ve 1 ikincikânun 1936 tarihlerinde kapalı bulunacaktır.

EKONOMİ

Almanya bizden ekşi elma istiyor

Tatlı elmalar Almanyada rağbet bulamadı

Almanyada taze meyve işleriyle meşğul bir müessese buradaki bir ticarethaneye yazdığı mektupta şunları bildirmiştir:

— *" Gönderdiğiniz Gümüşhane ve Görele elmaları Almanyanın ancak birkaç yerinde beğenildi. Bu kadar az müşteri bulmasındaki sebep, elmaların pek tatlı olmasıdır. Son zamanlarda Almanyada ekşi elmalara rağbet artmış, hattâ Kaliforniyadan bile Almanyaya ekşi elma gönderilmiştir. Bu yeni rağbet karşısında Türkiyeden bize ekşi elma göndermenizi tavsiye ederim.„*

Bu ticarethane bu mektup üzerine Almanyaya bir iki parti ekşi elma göndermiş, bu elmalar ümit edilen büyük rağbeti görmüştür. Memleketimizde bu evsafı haiz elmalar Rizede yetişir, şimdiye kadar da ekşi oldukları için İstanbul piyasasında fazla müşteri bulamazdı. Amasya, Gümüşhane, elmalarına nisbetle pek aşağı fiat görürdü. Almanyadan gelen son talepler karşısında Rize elmalarının kıymeti artmıştır. Bugün taze meyve işleriyle uğraşan ihracat tacirlerin mütemadiyen piyasada Rize elması aramaktadırlar.

Bununla beraber Almanyada beklenilen yalnız ekşi elmalarımız değildir.

İhracat tacirlerimiz, ambalâj işlerine de büyük ehemmiyet vermektedir. Bilhassa elma ambalâjları Almanyada beğenilmektedir. Elma ihraç eden müesseseler, elmaları birer birer kadın amele vasıtasiyle ayırtmaktadır.

İçlerinde üzeri lekeli, benekli olanlar bir tarafa ayrılmaktadır

Elmalar birer birer ayrılınca kâğıtlara sarılıp sandıklara istif edilmektedir. Elmaların aralarına yolda zedelenmemesi için kâğıtlar da konulmaktadır. Elmalar için ayrı sandıklar yapılmaktadır Maalesef bazı ihracat tacirleri hâlâ elmaları petrol sandıklarına doldurmaktadırlar. Bu yüzden elmalar yollarda bozulmaktadır.

Fakat bu tarzda ambalâj yapan tacirler de yavaş yavaş azalmaktadır.

Elma, portakal gibi mallarımız, geçen yazdığımız gibi Köstence yoliyle sevkedilmektedir. Bu suretle Köstenceden Berline bir mal beş günde gitmektedir. Yolun kısalığı da bu nevi ihracat mallarımızın Merkezi Avrupada daha çok rağbet görmesine sebep olmuştur.

Taze meyve ihracatın daha ziyade artmasında başka sebepler de vardır. İtalyaya karşı zecrî tedbir tatbik eden memleketlerin İtalyadan mal almadığı malûmdur. Bu yüzden İtalya portakal ve elmaları da eski mahreçlerini kaybetmişlerdir. Türkiye portakalları bu vaziyetten istifade ederek bu sene daha çok müşteriler bulacaktır. Geçen sene portakal ihracatımız 180 bin lira idi. Bu yeni şartlar yüzünden ihracatımızın daha ziyade artacağı ümit edilmektedir.

ZEKÂT VE FİTRENİZİ HAVA KURUMUNA VERİNİZ

BİR KADININ 3 GECESİ

Yazan : **A. C.**

Bölem: **10**

— "İyi söylenilirse dinlemesini severim.„

— "Bu gece öyle bir yere gitmek istemez misiniz?„

— "Siz de beraber gelirseniz giderim.„

Hulûsinin gözleri parladı. Dudaklarında bir zafer tebessümü belirdi:

— "Hanım efendi... Hakikaten gelir misiniz? Ne kadar lütufkârsınız! Bu lütfünüze nasıl müstahak olduğumu bilmiyorum... Maçkada çamlıklar arasında bir havuz başı var. Orada iyi sesli san'atkârlar okuyorlar. İsterseniz oraya gidelim?„

— "Haydi gidelim.„

Gittiler.

— 6 —

Otelin meyilli bahçesinin kapısı yanında duran taksilerden birine bindiler. Şoför motörü işletti. Bir taraka, bir sarsıntı, ondan sonra araba Taksim meydanına doğru yürüdü. Orada sağa döndü, Harbiyeye doğru yol almağa başladı. Samime ile Hulûsi yanyana, fakat biribirlerine pek bitişik oturuyorlardı. Kadın, Hulûsinin sıcaklığını duyuyordu. Acaba şaraptan mı nedendi. Her ne hal ise Samime müvazenesini tamamile gayip etmişti. Çünkü kendisini birdenbire Hulûsnin omuzuna dayanmış bir halde gördü. Bu vaziyeti bozmak ve doğrulmak için kendisinde lâzım olan kuvvet ve kudreti bulamadı.

Hulûsi hiç sesini çıkarmıyor, hareket etmiyordu. Sanki omuzunda ürkek bir kuş oturuyordu da onu ürkütmekten korkuyordu. Samime derinden gelen uğultuya benzer bir şey duydu. Hulûsi konuşuyordu. Onun ne söylediğini Samime anlamıyor, fakat sesindeki okşayıcı ahengin, bütün hasselerini kapladığını hissediyordu. Uzaklarda hışıldıyan bir su sesi gibi işitilen bu sedanın hafif ihtizazlarına kulak vermek Samimeye kâfi geliyordu.

Hulûsi sustu. Otomobil sokakları aydınlatan büyük elektrik lâmbalarının önünden geçtikce ufak gölge parçalarının bir anda Hulûsinin yüzünden kayıp geçtiği görülüyordu.

Nişantaşından Maçkaya dönükleri sırada araba içinde hasıl olan sallantıdan bilistifade Hulûsi yüzünü epiyce Samimenin yüzüne yaklaştırdı. Kadın, uzun kirpiklerinin perdesi arkasından bunu gördü. Hulûsinin ağzı, otomobilin pencere tarafından iceriye doğru döndüğü için karanlıkta gayip oldu. Yalnız beyaz dişlerinin elektrik kıvılcımları gibi parıldadığı görüldü.

Samime aradan dakkialar, saniyeler geçtiğini bilemedi. Yalnız, bir aralık, zevkli bir dalgınlık içinde Hulûsinin yüzünün kendi yüzüne yaklaştığını hatırlıyor.

Bu esnada otomobil sağa sapa rak dik bir yokuştan aşağıya indi. Ve bir bahçenin kapısı önünde durdu. Şoför otomobilin kapısını açtı ve sırıtarak:

— "Geldik efendim!.. Diyince Samime derin bir uykudan uyanıyormuş gibi ürkerek kendine geldi.

Evvelâ Hulûsi çıktı ve Samimeye otomobilden çıkarken yardım etti.

Ondan sonra kadının koluna girerek onu bahçenin yokuşundan aşağıya, havuz başına doğru götürdü.

Havuzun kenarında, üstü şemsiyeli hasırdan örme bir masaya oturdular. Burası büsbütün başka bir âlemdi. Biraz evvelki dans sedaları yerine şimdi tam karşılarına düşen sahneye sıra ile dizilmiş olan kadın, erkek hanendelerin bazan teker, teker, bazan da hep bir arada okudukları şarkılar duyuluyordu. Takımın hep bir den okuduğu şarkılara bir derece ye kadar kıymet vermek kabildi. Fakat hanende hanımların birer birer kalkarak kalabalık içinde uzaktan sinek vızıltısı gibi gelen seslerini dinlemekte hiç bir mânâ yoktu.

Hulûsi burada da garsona bir şişe şarap ısmarladı. Doldurulan bardaklardan birisini Samime iki elile tutarak ağzına götürdü. Kadının bu çocukca hareketini büyük bir zevkle seyreden Hulûsi gülümsiyerek ona doğru eğildi ve dedi ki:

— "Samime hanım, siz romantik ruhlu, hayata susamış pek tatlı bir kadınsınız!„

Havuzun karşı tarafında genç bir adam oturuyordu. Önünde sarımtrak bir içki, ihtimal ki, limonlu Votka duruyordu. Soluk simasında parıldıyan iki kara göz yiyecek gibi Samimeye bakıyordu. Genç adam kundurasının parlak ucu yukarıya kalkacak surette duran bacaklarını birbiri üstüne atmıştı. Manikürlü parmakları arasında oynattığı ağızlığında henüz yakılmamış bir sigara taklı duruyordu.

Bu genç Beyoğlunun sayılı mirasyedilerinden idi. Bizzat kullandığı boz rengindeki otomobili ile İstiklâl caddesinden hemen her gün üç beş defa geçer, biraz biçimli siması, henüz pek bitmeyen parası ve otomobili sayesinde kadın avcılığı yapardı.

Genç adamlar lokantada, barda, ve daha bu gibi yerlerde yalnız başlarına otururlarken güzel kadınlarla karşılaşırlarsa kendilerine bir çok defa fevkalâde payeverirler. Tavru hareketlerini değiştirerek muayyen bir çerçeve içine sokarlar. Kendilerinden esrarengiz vaadlerle dolu bütün bir âlem intişar etmeğe başlar. Maceraryı biz temsil ediyoruz. Güzel kadın, şayet macera arıyorsan gelip onu bizde tek başına yaşıyan hür adamlarda bulabilirsin!„ Demek isterler. Bu gibi haller de kadınları teshir eden şey, o genclerin kayde, şarta tabi olmayan bu hazırlılıklarıdır.

Hulûsi de bir müddettenberi karşıdaki genç adamı göz hapsine almıştı. Samime bunun farkına vardı ve onun için o da genç adamın bakışlarına mukabele etti. Bu gözden göze yapılan flirt, epiyce bir zaman devam etti. Kadın evvelce değil böyle uzun müddet bir erkeğe baksın hattâ başını kaldırıp yanından geçenlere bakmağa bile cesaret edemezdi. Fakat bu gece, bu gece Samime hudutsuz bir hüriyet bir "kendisini kapıp koyuvermek„ ceryanına tutlmuştu. Bu güne kadar farkına varmadığı bir şeyi, erkeklerin hoşuna gitmenin tatlı bir zevk olduğunu şimdi anlamıştı.

Fakat, Samimenin bilmiyerek, yaptığını pek müdrik olmıyarak istediği şey Hulûsiyi kıskandırmaktı. Onu bir tecrübeden geçirmekti.

Seri bir nazarla gizlice Hulûsiye baktığı zaman onun, genç adamla flirt yaptığını gözetlemekte olduğunu gördü.

Hulûsinin dudaklarında yine bir gülümseme belirdi. Fakat bu tebessüm Samimenin hoşuna gitti. Hulûsi kadına dedi ki:

— "Samime hanım efendi, karşıda oturan genç adamla tanışmak istiyor musunuz? Sizi onunla tanıştırmağa memnuniyetle hazırım.„

Samime başını yana doğru, çevirdi, neşeli bir tavırla Hulûsiye baktı ve:

— "Böyle bir tanıştırmadan sizin için ne fayda hasıl olabilir? Diye sordu.

Hulûsi sevgi ifade eden bir tavırla cevap verdi:

— "Benim için hasıl olabilecek yegâne faide size hizmet etmek, sizi eğlendirmekten ibarettir, hanım fendi.„

(Arkası var)

Samuel Hor söylüyor

(Üstyanı Birincide)

dolmuştu. İngiltere veliahti locasından müzakeleri takip ediyordu. Sir Samuel Hoare, istifa ettiği için kabine azasına mahsus yerde değil, aza arasında idi ve nutkunu bulunduğu yerden verdi. Nutuk, dikkatle dinlenmiş ve çekilen nazır nutkunun sonunda sürekli alkışlarla karşılanmış, daha sonra meclisten yavaşçacık çıkıp gitmiştir. Samuel Hoare altı ay istirahat edecektir.

Samuel Hoare'un nutkunda temas ettiği mühim noktalar şunlardır:

Dış bakanlığına geldim geleli iki büyük mesele ile karşılaştım. Birincisi Avrupada bir harbin koptuğu, ikincisi İngiltere ile İtalya arasında münferit bir harbin başlaması. Bu iki harp ihtimaline karşı bütün kuvvetimle çalışmış bulunuyorum. On gün önce huzurunuza çıkmış olsaydım bugünkü kadar tenkitlerle karşılanmıyacaktım. Çünkü Bay Lavalle sulh plânını konuşmağa başladığım zaman harp tehdidi altında bulunuyorduk. Fransada efkârı umumiyenin mühim bir kısmı İtalya ile her ne pahasına olursa olsun arayı bozmamak, ve bir harbe girişip Fransanın müdafaa kuvvelterini zâfa uğratmamaktı.

Bir taraftan bu vaziyetle karşılaştıktan başka bir sürü aksülâmillere de müşahit olduk. Bunlar hem şarkta hem de garpta başladı. Mısırda, Çinde, ve Avrupada bunlarla yüz yüze geliyorduk.

Bay Laval ile görüşmemiz bir dönüm noktası oldu. Yaptığımız sulh plânını bu şerait içinde hazırlarken maksadımız şartlarımızı herhangi bir tarafa yüklemek değildi. Bütün maksadımız müzakere kapısını açmaktı. Onun için hazırladığımız sulh plânında ne İngiltereyi, ne de Fransayı düşünmedik. Plân ne İngiliz plânıdır, ne Fransız plânıdır. Müşterek bir plândır. Bu plânda gerek benim, gerek Bay Lavalin beğenmediği bir çok şeyler vardı. Fakat çarnaçar bunları kabul ettik ve böylece vaziyetin tehlikelerine karşı gelmek istedik.„

Sir Samuel Hoare buraya vardıktan sonra sulh plânını izah etti ve İngilterenin 1906 dan başlıyarak İtalyanın Habeşteki iktısadî vaziyetini tanımağa başladığını söyledikten sonra nutkuna şu şekilde devam etti:

"Bu sulh teklifi, İngiltere imparatorluğu İtalyadan korkuyor, diye yapılmadı.

Ve bu düşünce ile yapılmasına imkân yoktu. Fakat kollektif emniyetin aldığı vaziyet karşısında bu hattı hareketi takip etmek icap ediyordu. Kollektif emniyet, ancak her devletin mütecavize karşı vazifesini tamamile yapması sayesinde mümkün olur ve Milletler Cemiyeti ancak bu sayede yaşar, yoksa ölür Halbu ki, şimdiye kadar İngiltereden başka hiç bir devlet askerî mahiyette tedbir almamış bulunuyor. İngiltere ise Mısırda, Maltada, Adende ve daha başka yerlerde, her vaziyeti hesaplıyarak askerî tedbirler almıştır. Diğer devletlerse bu hattı hareketi takip etmedi. M. Laval ile sulh plânını düşündüğümüz ve hazırladığımız zaman vaziyet bu merkezde idi. Bir kelime ile harp tehlikesine karşı gelmek için bu plânı hazırlamış bulunuyoruz.

Huzurunuzda tertemiz bir vicdanla duruyorum. Ve hesap vetığı izler ve uyandırdığı aksülâriyorum. Fakat hareketimin bırakmeller dolayısile makamımdan çekilmiş bulunuyorum.

Samuel Hoar nutkunu bu şekilde bitirmiş ve alkışlar içinde oturduktan sonra meclisten çekilmiştir.

HERRİOT NE DİYOR?

Paris, 19, (A.A.) — B. Herriot, dün radikal sosyalist fırkasının icra komitesinde şu beyanatta bulunmuştur:

"İngiltereye olan itimadımızı muhafaza edelim. Biz, sulha doğru olan yolumuzda onu daima yani başımızda bulacağımıza kaniiz B. Lavalin İtalyayı yanı başımıza getirmeğe uğraşmakla sulhü müdafaa etmek istemiş olduğuna samimi surette inanıyorum.

B. Herriot, bundan sonra İtalyanın bu işte kurban vaziyetinde olduğuna kani olsaydım, onu müdafaa ederdim. Demiş ve Milletler Cemiyeti mükavelenamesine istinat edecek bir uzlaşma formülüne taraftar bulunduğunu ilâve eylemiştir.

FRANSIZ MECLİSİ TOPLANIYOR

Paris, 19, (A.A.) — Bilhassa Sir Samuel Hoarein istifası, Milletler Cemiyeti konseyinin kararları dolayısiyle, saylavlar kurulu bu ayın 27 sinde icrası kararlaştırılmış olan haricî siyasaya ait müzakereleri daha evvel yapmak isteyecektir. Umumiyetle düşünüldüğüne göre, B. Laval, kendi mesai arkadaşları ve Cumur reisi, B. Lebrun ile görüştükten sonra bu müzakerelerin hatta 20 ilkkânunda icrasını bile kabul edecek ve itimat meselesini ileri sürecektir.

İNGİLİZ DIŞ BAKANI KİM OLACAK?

Londra, 19, (Özel) — Sir Samuel Hoarein yerine gelecekler arasında Austen Chamberlainin isminden başka Neville Chamberlainin ismi de sık sık söylenmekte idi. Şurası kayde değer ki, gerek Austen ve gerek Neville Chamberlain, Paris tekliflerine karşı hu sumetlerini hiç bir zaman gizlememişlerdir.

Çekilen bakana halef olması muhtemel olanlar arasında B. Churchill ile B. Eden ve Lord Halifaxın isimleri de söylenmektedir.

FAŞİST MECLİSİNDE NE KONUŞULDU ?

Roma, 19, (A.A.) — Büyük faşist meclisinin toplantısını mütea kip neşredilen bir bildirikte Fransız İngiliz teklifleri üzerine hasıl olan siyasal durumun incelenmiş olduğu haber verilmektedir.

Meclis açılırken, Duçe, Mareşal de Bonoyu selâmlayarak:

"İsminin Adua ve Makallenin fethine bağlı kalacağını„ söylemiştir.

Büyük meclis, yarın gene toplanacaktr.

Havas muhabirinin bildirdiğine göre, iç durumun son 24 saat zarfındaki inkişafı, her türlü filî diplomatik anlaşma ümitlerini kırmıştır.

Paris ve Londranın tekliflerine İtalyanın bugün cevap vermesi bekleniyor. Bu cevabın müsait bir tarzda olacağına hiç kimse inanmamaktadır.

DOSYA ON ÜÇLER KOMİTESİ NE VERİLECEK

Cenevre, 19, (A.A.) — İtalyan delegesi müstesna olmak üzere konsey azaları, B. Avenolun kabinesinde gizli bir toplantı yapmışlardır. Azalar, Habeş İtalyan ihtilâfına ait dosyanın tamamını on üçler komitesine göndermeğe karar vermiştir.

Komite Milletler Cemiyeti misakı ile telif kabil bir sureti araştıracaktır.

Bu toplantıda bir karar sureti de tanzim edilmiştir. Bu karar sureti, bu hal suretine ait usulü tesbit etmesi için yarın konseye tevdi olunacaktır.

Konsey, bu suretle Roma ve Adisababanın resmî cevaplarını öğrenmeden evvel karar vermek mecburiyetinden yakasını sıyırmış olacaktır.

On üçler komitesi, sene başlangıcından evvel toplanmıyacaktır.

HOARE'UN HATASI

Londra, 19 (A.A.) — Sir Samuel Hoare'un istifasından bahseden "Times" gazetesi diyor ki:

"Bu istifa, bir adam için mazur görülebilecek ve fakat bir bakan için mazur görülemiyecek bir hatanın neticesidir. Bugün Avam kamarasında yapılacak olan müzakerelerin büyük Britanyanın bütün prestijini iadeten tesis etmeğe katiyyen karar vermik olduğunu katiyyen karar vermiş olduğunu Hoare'un yapmış olduğu hata kabilinden hatalar, asla tekerrür etmemek icap eder.„

HERRİOT'YA HÜCUM

Paris, 19, (A.A.) — B. Herriotnun istifası, Fransa hükûmetinin, İtalyan Habeş davası karşısındaki siyasası hakkında uzun ve şiddetli münakaşaları mucip olmuştur.

Radikal sosyalist partisinin icra komitesi, partinin durumunu tesbit eden bir karar aldığı sırada üyelerden B. Vidal, B. Herriotya şiddetle hücum ederek, kendisini, Cenevre andlamasının prensipleri hilâfına hükûmetle elbirliği etmiş olmakla ittiham eylemiştir.

B. Herriot icra komitesinin ısrarlarına rağmen istifasını geriye almamıştır.

AMERİKA ALAY EDİYOR!

Nevyork, 19 (A..) — Bu sabahki Amerikan gazeteleri, Bay Baldvin, Laval ve Hoare ile alay eden makaleler neşrediyorlar.

Nevyork - Times: "Fransız — İngiliz diplomasisi affedilmez bir pot kırmış ve parlak bir hezimete uğramıştır.„ diyor. Sir Samuel Hoarein istifası, İngiliz hükûmetinin, içinden çıkılmaz bir bataklığa saplandığını itiraf eden bir hâdisedir.„

Işıkları söndürünüz!

ilk tecrübe bu akşam Beyoğlunda yapılacak

Bu akşam saat 21,30 da Beyoğlu kazası içinde ışıkların maskelenme tecrübesi yapılacaktır.

Saat 21,30 da düdükler çalmağa başladığı zaman ışıklarını söndürmiyen veya dışarıdan görünmiyecek kadar gizlemiyenler 5 liradan 25 liraya kadar ceza göreceklerdir.

Tünelbaşı, Taksim, Şişli, kurtuluş ve Beyoğlu kazası içinde diğer bazı yerlerde çalınacak ve bir kaç dakika sürecek düdüklere, Galata rıhtımı civarındaki vapurların düdükleri de iştirak edecek ve bu suretle "ışıkları gizle!„ işaretini işitmiyen kimse kalmıyacaktır.

Beyoğlu kaymakamlığının dağıttığı beyannameler, astırdığı afişler ve sinemalarda yaptığı ilânlardan başka, dün her eve bekçiler de uğrıyarak ayrıca talimat vermiştir.

Evvelce de yazdığımız gibi, tecrübe yarım saat sürecek ve saat 22 de yine düdüklerin üç dakika çalınmasile bitecektir.

Tecrübe esnasında sokaktaki lâmbalardan bir kısmı söndürülecektir. Bir kısmının da maskelenmesi suretile deneneceği için, bir çok sokak lâmbalarına daha dünden mavi kâğıtlar sarılmıştı.

Saat yirmi bir buçukla yirmi iki arasında sokaktakiler yürümelerine devam edecekse de yalnız yaya kaldırımından yürüyecekler, ve yol ortasından itfaiye ve sıhhî imdat otomobilleri manevra yapacaklardır. Maksat, karanlık içinde icap ederse çalışmanın nasıl olabileceğini öğrenmektir.

Şehrimizin Beyazıt ve Galata kuleleri, Sultanselim ve Süleymaniye camiinin minareleri gibi yerlerden tarassut yapılacaksa da, tecrübeyi asıl tayyareler gözetecektir. İki tayyare yirmi bir buçukla yirmi iki arasında Beyoğlu kazası üzerinden 500 metre yüksekte geçecek ve ertesi gün raporunu verecektir.

Beyoğlu kazasındaki halkın, verilen talimata kendi menfaatleri iktizası olarak riayet etmeleri beklenir.

Yunanistanda intihap hazırlıkları

Mecliste verilen yeni kararlar

Atina, 19, (Özel) — Meclis bu gün toplanmış ve şu kararları almıştır:.

1 — Kondilisin Başvekilliği zamanında teşkil edilen iş bakanlığı lağvedilecektir.

2 — İntihap nisbî usulle ve bir intihap dairesi tayin edilerek yapılacaktır.

3 — İstifa ederek yalnız siyasete iştirâk eden zevatla diğer afolunan zabitler de intihap edilebileceklerdir.

Veliaht manevralarda

Atina, 19, (Özel) — Denizaltı harp gemilerinin yapacağı manevralara Veliaht da iştirâk edecektir.

Yunan Başvekilinin söyledikleri

Atina, 19 (Özel) — Başbakan Demircis, gazetecilere demiştir ki:

"İç vaziyetin inkişafından memnunum. Asamblenin feshini şu veya bu partiye karşı tevcih edilmiş bir hareket değildir. Yeni seçimler vasıtasiyle serbes müsabakaya yol açılmaktadır.

Hükûmet bidayette, maziyi geniş mikyasta tashih edebilmek için, seçimi ancak ilkbaharda yapmak niyetinde idi. Fakat bu, partilerin zımmî muvaffakiyetle kabil olabilirdi. Şimdiki halde ise, hükûmetin vazifesi, seçimin kusursuz bir halde yapılmasına nazaret etmektir. Efkârı umumiyenin tam surette memnun bulunduğundan eminim.

Büyük partiler seçimin derhal yapılmasını istemektedirler. Ben, bu isteğe muvafakat etmeğe mecburum. Eğer ayni partiler, mühletin uzatılması hakkında uyuşurlarsa bunu da derhal kabul edeceğim.„

Sekiz yaşında bir Türk kızını öldürdüler

Sofya, (Özel) — Aydos kasabasından Naciye Ahmet isimli sekiz yaşında bir Türk kızı Paşadere denilen yerde ölü olarak bulunmuştur. Kızın kasabadan böyle uzak bir yere nasıl getirildiği tahkik edilmektedir.

Sofyada yeni bir şebeke

Sofya, (Özel) — Yatbolu kasabasında bir komünist şebekesi yakalanmış ve 42 kadınla erkek tevkif edilmiştir.

İstanbul 4 üncü icra memurluğundan:

Bütününe 4491 lira kıymet takdir edilen İstanbulda Kocamustafa paşada Sancaktar mahallesinde Kocamustafapaşa caddesinde kayden eski 186 yeni 226 ve mahallen 220/222, 224/1 No lu altında dükkânı bulunan dışı kâgir içi ahşap evi havi ve içinde meyvalı meyvasız ağaçlarla biri motörlü olmak üzere 2 kuyu ve müteaddit havuzları havi bostandan ibaret olan işbu gayri menkulün heyeti umumiyesinin tamamı açık arttırmaya çıkarılmış olup şartnamesi 10—1—936 tarihinden itibaren dairemizde herkesin görebileceği mahalle asılarak 27—1—936 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 14 ten 16 ya kadar dairemizde açık arttırma ile satılacaktır. Şu kadar ki bu yapılacak olan birinci açık arttırmasında satış bedeli verilen kıymetin % 75 şini bulmadığı takdirde en son arttıranın taahhüdü baki kalmak şartile arttırma 15 gün daha uzatılarak 15 ci güne rastlıyan 11—2—936 salı günü gene dairemizde saat 14 den 16 ya kadar yapılacak olan ikinci açık arttırmasında birinci derecede alacaklının alacağı temin edildiği takdirde en çok arttıranın üstünde bırakılacaktır. Arttırmaya iştirak için biçili kıymetin % de 7 buçuğu nisbetinde pey akçesi veya bu mikdar üzerinden millî bir bankanın teminat mektubunu vermeleri lâzımdır. Müterakim vergilerle belediye resimleri ve vakıf icareleri müşterisine aitttir.

2004 No. lu icra ve iflâs kanununun 126 cı maddesi mucibince ipotek sahibi alacaklılarla diğer ilgililerin gayri menkul üzerindeki haklarının ve hususile faiz ve masarife dair olan iddialarını müsbit evraklariyle birlikte ve 20 gün içinde dairemize bildirmeleri aksi halde hakları tapu siciliyle sabit olmadıkça satış bedelinin paylaşmasından hariç kalırlar. Alâkalıların bu maddei kanuniyeye riayet etmeleri ve daha geniş bilgi edinmek istiyenlerin satış gününden evvel 935/1317 D. No. su ile dairemize müracaat etmeleri ilân olunur. (V. No. (12044)

Beyoğlu tapu başmemurluğundan:

Beyoğlunda Şahkulu mahallesinin Değirmen sokağında eski 14 yeni 12 No. lu berveçhi mülkiyet tasarruf olunur bir Horozlu Değirmen gediği el yevm bir ev Beyoğlu kaymakamlığının 5—11—935 tarih ve 1803 No. lu tezkeresile Radoslu Tur kadına temliki bildirilmiş ise de bir kısım hisselerin kaydı bulunmuş ve diğer hisse kayıtları bulunmadığından senetsiz tasarrufat ahkâmı tatbik edileceğinden 4—1—936 cumartesi günü mahallinde tahkikatta bu yer hakkında iddiayi tasarruf edenlerin vesaiki tasarrufiyesiyle birlikte mezkûr güne kadar idareye veya mahalline gidecek heyete 935/4874 muamele No. sile müracaatları ilân olunur. (V. No. 12048)

Beyoğlu tapu baş M.: Kadri Özer

Muhsin zade vakfı mütevelliğinden:

İsbtanbulda Hobyar mahallesinde mimar Vedat sokağında 9 numaralı Munsinoğlu hanımın üst katında altı oda bir meydanlık kiraya verileceğinden talip olanların bir senelik kıymeti muhammenesi olan 660 liranın%7,50 nisbetinde pey akçelerile 9—1—936 perşembe günü saat ikide İstanbul Evkaf müdüriyetinde Evkaf encümenine müracaatları. (V. No 12038)

SATILIK İKİ EV

Diyarbekirde, İmadiyede müftü çıkmazında Arif ve hissedarı üzerinde olan (8) No. lu iki bap ev tamamen satılıktır. İstiyenlerin en son tekliflerile adresime müracaatları.

Adres: **(V. No. 11967)**

İstanbul Bakırköy, mektep sokak No. 15 evde merhum Arif zevcesi Nesime.

Devlet Demiryolları ve limanları işletme Umum idaresi ilânları

Muhammen beledi yerli olduğu takdirde 67760 ve ecnebi olduğu takdirde 36652 lira olan 700 000 tane galvanize tirfon 30 ikinci kânun 1936 perşembe günü saat 15,30 da kapalı zarfla Ankarada İdare binasında satın alınacaktır.

Bu işe girmek istiyenlerin yerli olduğu takdirde 4638 ve ecnebi olduğu takdirde de 2748,90 liralık muvakkat teminat ile kanunun tayin ettiği vesikaları ve tekliflerini ayni gün saat 14,30 a kadar komisyon reisliğine vermeleri lâzımdır.

Şartnameler 180 kuruş mukabilinde Ankara ve Haydarpaşa veznelerinde satılmaktadır. (7804)

	Yıllık	6 aylık	3 aylık	Aylık
Memleketimizde	750	420	235	110
Yabancı yerlere	1350	725	400	150
Posta birliğine girmiyen yerlere	1800	950	500	180

Türkiyenin her posta merkezinde KURUNa abone yazılır

KURUN

İstanbul, Ankara caddesi, (VAKIT yurdu)

Telefon { İdare: 24370 / Yazı işleri: 21413

Telgraf adresi: KURUN İstanbul

Posta kutusu No. 46

TÜRKİYE

Kibrit ve Çakmak inhisarı

işletme Şirketinden:

20 Kânunevvel 1935 Cuma Sabahından itibaren

Beher büyük kutu 60 Paraya

Beher küçük kutu 50 Paraya

SATILACAKTIR

Bu fiyatlardan fazla istiyen satıcıların şirketin acentalarına veya doğrudan doğruya şirkete bildirilmesi sayın halktan rica olunur.

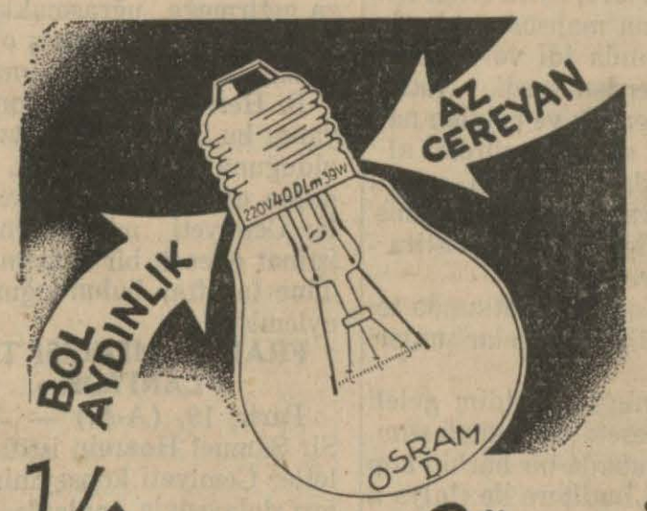

KÂRINIZI GÖZETİN

ve çifte spiralli OSRAM "D ampullerini diğerlerine tercih ediniz

Bu lâmbaların çifte spiralli az cereyanla çok aydınlık vermelerini temin eder. Işık neşretme kabiliyetleri elektrik sarfiyatları ile mukayese edilemiyecek derecededir.

OSRAM D

OSRAM-D

İstanbul Belediyesi ilânları

Senelik muhammen kirası 12 lira olan Kapalıçarşıda gelincik sokağında 27 No.lı dükkân 936 senesi Mayıs sonuna kadar kiraya verilmek üzere açık arttırmaya konulmuş ihale gününde isteklisi bulunmadığından arttırma 24 — 12 — 935 tarihine uzatılmıştır.

Şartnamesi Levazım müdürlüğünde görülür. Arttırmaya girmek istiyenler 90 kuruşluk muvakkat teminat makbuz veya mektubiyle beraber 24 — 12 — 935 Salı günü saat 15 de Daimî encümende bulunmalıdır. (İ.) (7984)

Belediye fen işleri müdürlüğüne lâzım olan 100×110 boyunda 150 top ozalit kâğıdı açık eksiltmeye konmuştur. Bu kâğıtların hepsine 300 lira bedel tahmin olunmuştur. Şartnamesi Levazım müdürlüğünde görülür. Eksiltmeye girmek istiyenler 2490 No.lı arttırma ve eksiltme kanununda yazılı vesika ve 22 lira 50 kuruşluk muvakkat teminat makbuz veya mektubiyle beraber 7 — 1 — 936 Salı günü saat 15 de Daimî encümende bulunmalıdır. (B.) (7985)

Bir tonuna 16 lira değer biçilen ve temizlik işleri için lâzım olan 15 ton kiriple maden kömürü açık eksiltmeye konulmuştur. Şartnamesi Levazım müdürlüğünde görülür. Eksiltmeye girmek istiyenler 2490 No.lı arttırma ve eksiltme kanununda yazılı vesika ve 18 liralık muvakkat teminat makbuz veya mektubiyle beraber 7 — 1 — 936 Salı günü saat 15 de Daimî Encümende bulunmalıdır. (B.) (7983)

	Senelik muhammen kirası	Muvakkat teminatı
Arnavutköyünde Lûtfiye M. elçi sokağında 29/67 No.lı iki kat dört odalı ev.	45	3,38
Üsküdarda Valdeatik M. cami sokağında yeni 48 No.lı Valdeatik medresesi.	180	13,50
Süleymaniyede Saman virani sani M. Döğmeciler S. yeni 44 No.lı 21 odalı Süleymani Ulâ medresesi.	460	34,50

Yukarda semti, senelik muhammen kirası ve muvakkat teminatları yazılı olan mahaller 936 senesi Mayısı sonuna kadar kiraya verilmek üzere ayrı ayrı açık arttırmaya konulmuştur. Şartnameleri Levazım müdürlüğünde görülür. Arttırmaya girmek istiyenler hizalarında gösterilen muvakkat teminat makbuz veya mektubiyle beraber 7 — 1 — 936 Salı günü saat 15 de Daimî Encümende bulunmalıdır. (İ.) (7986)

Istanbul gümrükleri satış komisyonu başkanlığından:

M. K. N.	Ağırlığı K. G.	Kıymeti L. K.	Cinsi eşya
3505/4	301.800	227.26	Sakarin. (Transit).

Yukarda yazılı eşyanın 23 — 12 — 935 G. saat 14 de satış komisyonunda ihalesi yapılacaktır. İsteklilerin yüzde yedi buçuk pey akçelerini gösterir makbuzla ve şartlarımız mucibince lâzım gelen vesikaları kanunen muayyen zaman da komisyona gelmeleri ilân olunur. (7969)

Sahibi: ASIM Us — Vakıt Matbaası Neşriyat Direktörü: Refik A. Sevengil

Denizyolları

İŞLETMESİ

Acenteleri: Karaköy — Köprübaşı
Tel. 42362 - Sirkeci Mührdar zade Han telefon: 22740

Mersin Yolu

ERZURUM Vapuru 22 Birincikânun PAZAR günü saat 10 da MERSİN'E kadar. (7975)

Ayvalık Yolu

MERSİN Vapuru 21 Birincikânun CUMARTESİ günü saat 19 da İZMİR'E kadar. (7974)

Vergiler

Ekonomik ve Finansal kanunlar serisinden 1 nci kitap

Yazan Hakkı Yeniay
(Sümer Bank şeflerinden)

Bütün vergi kanunları 1/10/935 tarihinde mer'î oldukları şekilde, tadil ve ekleri, tefsir ve kararları, nizamname ve izahnameleri ile bir arada.

Hususî ve pratik bir tasnif
522 büyük sayfa, iyi kâğıt
Resmî neşriyat kadar ucuz.

Fiatı: 160 kuruş

Maliye memuru, avukat, mükellefiere, hukuk ve ticaret hoca ve talebesine büyük kolaylık

Umumî tevzi yeri:
Ankara cad. Hafta idarehanesi.

Satış yerleri:
Ahmet Halit, İkbal, Haşet kitaphaneleri

İst. Levazım Amirliği Satın Alma Komisyonu ilânları

Dikimevleri için 320 bin ilâ 420 bin adet nümunesi gibi çengel 3 - İkincikânun - 936 Cuma günü saat 15,30 da Tophanede Satınalma komisyonunda kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Tahmin bedeli 15750 liradır. İlk teminatı 1181 lira 25 kuruştur. Şartname ve nümunesi komisyonda görülebilir. İsteklilerin kanunî vesikalariyle tekliflerini ihale saatinden bir saat evvel komisyona vermeleri. (335) (7878)

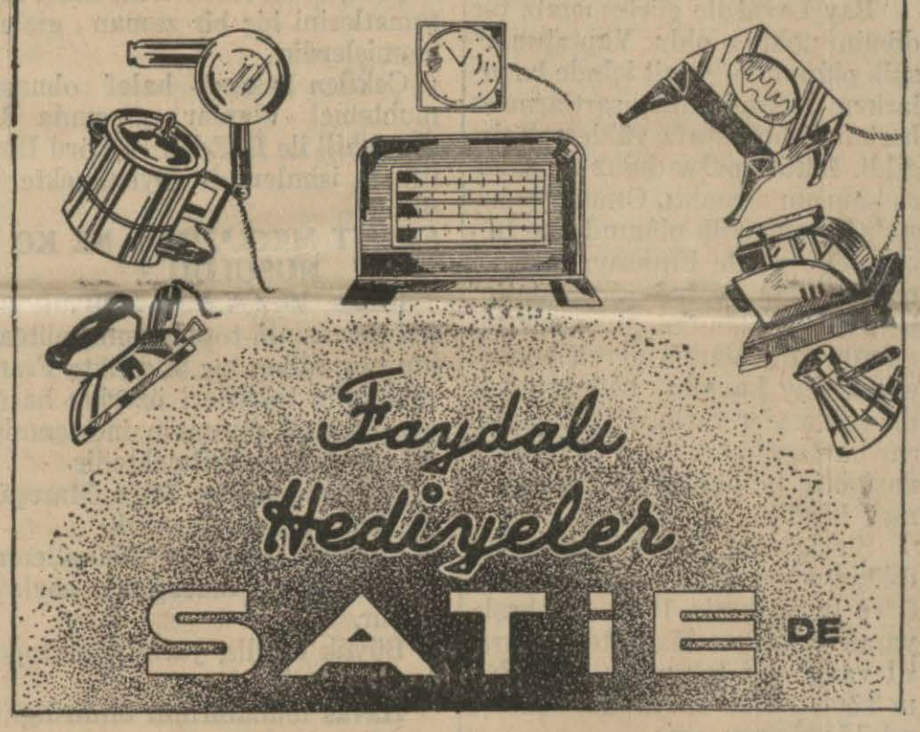

Bayram ve Yılbaşı Münasebetile

20 Birincikânun ilâ 10 İkincikânun müddet zarfında peşin para ile satın alınan her

Elektrik âleti için

SATİE

% 15 tenzilât yapacaktır

Tornacı Alınacaktır

Askerî Fabrikalar Umum Müdürlüğünden:

Kırıkkale fabrikaları için tornacı alınacaktır. Bunlardan İstanbulda bulunanların Zeytinburnu fabrikasında, İzmirdekilerin Halkapınar tamirhanelerinde, Ankara ve civarındakilerin de Merkez fabrikalarında imtihanları yapılacaktır.

Kendilerine güvenenler harcırahları kendilerine ait olmak üzere hemen Kırıkkaleye gidebilirler

İsteklilerin istidaları ile doğruca yukarda adları yazılı fabrikalara müracaatleri. (7685)

Yozgat ilbaylığından:

Yozgat Memleket hastanesi için fazla miktarda karyola, yatak, battaniye ve mefruşat levazımı satın alınacaktır. 2 — Kânunusani — 936 saat 14 de Daimî Encümen huzuriyle ihale edileceğinden taliplerin izahat almak ve şeraiti öğrenmek üzere Yozgat, Ankara, İstanbul Sağlık Direktörlüğüne müracaatleri ilân olunur. (3548) (7664)